

لایحه نهایی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴

متن نهایی لایحه اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ منتشر شد. این لایحه در ۱۰ فصل و ۹۱ ماده تنظیم شده است. فصل اول این لایحه به ارائه تعاریف اختصاص یافته است. در فصل دوم اهداف و قلمرو فعالیت‌های هر یک از بخش‌های دولتی، تعاونی و خصوصی تشریح شده است. در فصل سوم سیاست‌های توسعه بخش تعاون و فصول چهارم و پنجم به ترتیب به ساماندهی شرکت‌های دولتی و فرآیند واگذاری شرکت‌های دولتی پرداخته می‌شود. در فصول ششم، هفتم و هشتم نیز به توزیع سهام عدالت، هیات واگذاری و وظایف آن و شورای عالی اجرای سیاست کلی اصل ۴۴ و وظایف آن اشاره شده است. در نهایت فصول نهم و دهم به تسهیل رقابت و منع انحصار و موارد متفرقه می‌پردازد.

فصل اول- تعاریف

- ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار برده می‌شوند:
۱. بازار: به فضایی جغرافیایی یا مجازی اطلاق می‌شود که در آن خریداران و فروشندگان، کالاها و خدمات مشابه یا جانشین نزدیک را مبادله می‌کنند.
 ۲. کالا: هر شیئی منقول و یا غیرمنقول که مورد مبادله و استفاده قرار می‌گیرد.
 ۳. خدمت: محصول غیرملموس استفاده از آن از فرآیند تولید آن قابل تفکیک نیست.
 ۴. بنگاه: واحد اقتصادی که در تولید کالا یا خدمت فعالیت می‌کند، اعم از آن‌که دارای شخصیت حقوقی یا حقیقی باشد.
 ۵. شرکت: شخص حقوقی که با رعایت قانون تجارت یا قانون خاص حسب مورد تشکیل شده باشد.
 ۶. سهام مدیریت: میزانی از سهام یک شرکت که دارنده آن طبق اساسنامه اختیار تعیین حداقل یک عضو را در هیات‌مدیره شرکت دارد.
 ۷. سهام کنترل: حداقل میزان سهام مورد نیاز برای آن‌که دارنده آن قادر به تعیین اکثریت اعضای هیات‌مدیره شرکت باشد.
 ۸. شرکت تعاونی: شخص حقوقی است که با رعایت قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی و قانون شرکت‌های تعاونی مصوب ۱۳۵۰ تشکیل شده باشد. این نوع شرکت‌ها، تعاونی متعارف نیز نامیده می‌شود.
 ۹. شرکت تعاونی سهامی عام: نوعی شرکت سهامی عام است که با رعایت قانون تجارت و محدودیت‌های مزبور در این قانون تشکیل شده باشد.
 ۱۰. شرکت تعاونی فراگیر ملی: نوعی تعاونی متعارف یا سهام عام است که برای فقرزدایی از دهک پایین درآمدی تشکیل می‌شود. عضویت سایر افراد در این تعاونی آزاد است ولی در بدو تشکیل حداقل ۷۰ درصد اعضای آن باید از سه دهک پایین درآمدی باشند.
 ۱۱. رقابت: وضعیتی در بازار که در آن تعدادی تولیدکننده، خریدار و فروشنده مستقل برای تولید، خرید و یا فروش کالا یا خدمت فعالیت می‌کنند، به طوری که هیچ یک از تولیدکنندگان، خریداران و فروشندگان قدرت تعیین قیمت در بازار را نداشته باشند یا برای ورود بنگاه‌ها به بازار یا خروج آنها محدودیتی وجود نداشته باشد.
 ۱۲. انحصار: وضعیتی در بازار که سهم یک یا چند بنگاه یا شرکت تولیدکننده، خریدار و فروشنده از عرضه و تقاضای بازار به میزانی باشد که قدرت تعیین قیمت و یا مقدار را در بازار داشته باشند، یا ورود بنگاه‌های جدید به بازار یا خروج از آن با محدودیت مواجه باشد.
 ۱۳. انحصار طبیعی: وضعیتی از بازار که یک بنگاه به دلیل نزولی بودن هزینه متوسط، می‌تواند کالا یا خدمت را به قیمتی عرضه کند که بنگاه دیگری با آن قیمت قادر به ورود یا ادامه فعالیت در بازار نباشد.
 ۱۴. انحصار قانونی: وضعیتی از بازار که به موجب قانون، تولید، فروش و یا خرید کالا و یا خدمت خاص در انحصار یک یا چند بنگاه معین قرار می‌گیرد.
 ۱۵. وضعیت اقتصادی مسلط: وضعیتی در بازار که در آن توانایی تعیین قیمت، مقدار عرضه یا تقاضای کالا یا خدمت یا شرایط قرارداد در اختیار یک یا چند شخص حقیقی و یا حقوقی قرار گیرد.
 ۱۶. ادغام: اقدامی که براساس آن یک یا چند شرکت، ضمن محو شخصیت حقوقی خود، شخصیت حقوقی واحد و جدیدی تشکیل دهند یا در شخصیت حقوقی دیگری جذب شوند.
 ۱۷. تجزیه: اقدامی که براساس آن یک شرکت ضمن محو شخصیت حقوقی خود دو یا چند شخصیت حقوقی جدید تشکیل دهد.
 ۱۸. بنگاه یا شرکت کنترل‌کننده: بنگاه یا شرکتی که از طریق تملک تمام یا قسمتی از سهام یا سرمایه یا مدیریت و یا از طرق دیگر، فعالیت‌های اقتصادی بنگاه‌ها یا شرکت‌های دیگر را در یک بازار کنترل می‌کند.
 ۱۹. مدیران شرکت: اعضای هیات‌مدیره، مدیرعامل و افراد دارای عناوین مشابه یا هر شخص دیگری که مسئولیت تصمیم‌گیری در شرکت، به موجب قانون و یا اساسنامه آن، یا به موجب حکم دادگاه و یا مراجع ذیصلاح قانونی به آنها واگذار شده باشد.
- فصل دوم- اهداف و قلمرو فعالیت‌های هر یک از بخش‌های دولتی، تعاونی و خصوصی

ماده ۲- فعالیت‌های اقتصادی در جمهوری اسلامی ایران شامل تولید، خرید و یا فروش کالاها و یا خدمات به سه گروه زیر تقسیم می‌شوند:

گروه یک: تمامی فعالیت‌های اقتصادی به‌جز موارد مذکور در گروه دو و سه این ماده، گروه دو: فعالیت‌های اقتصادی مذکور در صدر اصل ۴۴ قانون اساسی به‌جز موارد مذکور در گروه سه این ماده.

گروه سه: فعالیت‌ها و موسسات و شرکت‌های مشمول این گروه عبارتند از:

- ۱) شبکه‌های مادر مخابراتی و امور واگذاری فرکانس.
- ۲) شبکه‌های اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت توزیع خدمات پایه پستی.
- ۳) تولیدات نظامی، انتظامی و امنیتی محرمانه یا ضروری به تشخیص فرماندهی کل نیروهای مسلح.
- ۴) شرکت ملی نفت و شرکت‌های استخراج و تولید نفت خام و گاز.
- ۵) معادن نفت و گاز.
- ۶) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک ملی، بانک سپه، بانک صنعت و معدن، بانک توسعه صادرات، بانک کشاورزی، بانک مسکن و بانک توسعه تعاون.
- ۷) بیمه مرکزی و شرکت بیمه ایران.
- ۸) شبکه‌های اصلی انتقال برق.
- ۹) سازمان هواپیمایی کشوری و سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۰) سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی.
- ۱۱) شبکه‌های اصلی راه و راه‌آهن.

تشخیص انطباق و طبقه‌بندی فعالیت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی با هر یک از سه گروه فوق بر عهده دولت است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصاد و دارایی طرف ۶ ماه به تصویب هیات وزیران می‌رسد. در مورد بند (۳) گروه سه، مصوبه هیات وزیران باید به تأیید فرماندهی کل نیروهای مسلح نیز برسد.

ماده ۳- فلزات و فعالیت‌های اقتصادی دولت به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت برای دولت در آن دسته از بنگاه‌های اقتصادی که موضوع فعالیت آنها مشمول گروه یک ماده ۲ این قانون است، اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تأسیس موسسه و یا شرکت دولتی، مشارکت با بخش‌های خصوصی و تعاونی و بخش عمومی‌غیردولتی، به هر نحو و به هر میزان ممنوع است.

تبصره ۱- دولت مکلف است سهم، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهم‌الشرکه، حقوق مالکانه، حق بهره‌برداری و مدیریت خود را در شرکت‌ها، بنگاه‌ها و موسسات دولتی و غیردولتی که موضوع فعالیت آنها جزو گروه یک ماده ۲ این قانون است، تا پایان سال ۱۳۹۳ به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی‌غیردولتی واگذار نماید.

تبصره ۲- تداوم مالکیت، مشارکت و مدیریت دولت در بنگاه‌های مربوط به گروه یک ماده ۲ این قانون و بعد از انقضای قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی و یا شروع فعالیت در موارد ضروری تنها با پیشنهاد هیات وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی و برای مدت معین مجاز است.

تبصره ۳- در مناطق کمتر توسعه یافته و یا در زمینه فناوری نوین و صنایع پرخطر، دولت می‌تواند برای فعالیت‌های گروه یک ماده ۲ از طریق سازمان‌های توسعه‌ای مانند سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران تا سقف چهل و نه درصد با بخش‌های غیردولتی مشترکاً سرمایه‌گذاری کند. در این موارد دولت مکلف است سهام دولتی را در بنگاه جدید حداکثر ظرف سه سال پس از بهره‌برداری به بخش غیر دولتی واگذار کند.

ب- دولت مکلف است ۸۰ درصد از ارزش مجموع سهام بنگاه‌های دولتی در هر فعالیت گروه ۲ ماده ۲ این قانون را به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی‌غیردولتی واگذار نماید.

تبصره ۱- دولت مجاز است به منظور حفظ سهم بهینه بخش دولتی در فعالیت‌های گروه ۲ ماده ۲ این قانون با توجه به حفظ حاکمیت دولت، استقلال کشور، عدالت اجتماعی و رشد و توسعه اقتصادی به میزانی سرمایه‌گذاری نماید که سهم دولت از ارزش این فعالیت‌ها در بازار بیشتر نباشد.

تبصره ۲- دولت مکلف است در حد مقابله با بحران در نگهداری ذخایر راهبردی از کالاها مانند گندم و سوخت و ارائه خدمات ضروری اقدام کند.

ج- سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در فعالیت‌ها و بنگاه‌های مشمول گروه سه ماده این قانون تنها در اختیار دولت است.

تبصره ۱- خرید خدمات مالی، فنی، مهندسی و مدیریتی از بنگاه‌های بخش‌های غیردولتی در فعالیت‌های گروه سه ماده ۲ این قانون به شرط حفظ مالکیت صد در صد دولت طبق آیین‌نامه‌ای که ظرف ۶ ماه به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط به تصویب هیات وزیران می‌رسد، مجاز است.

آیین‌نامه مربوط به کالاها و خدمات نظامی، انتظامی و امنیتی نیروهای مسلح و امنیتی به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و تصویب هیات وزیران با تنفیذ فرماندهی کل نیروهای مسلح مجری خواهد بود.

تبصره ۲- سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی در فعالیت‌های راه و راه‌آهن با حفظ حاکمیت دولت، استقلال کشور، رشد و توسعه اقتصادی و عدالت اجتماعی مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به

پیشنهاد مشترک وزارت راه و ترابری و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ خواهد رسید.

ماده ۴ - قلمرو فعالیت‌های اقتصادی بخش غیردولتی به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در فعالیت‌های گروه یک ماده ۲ این قانون تنها در اختیار بخش غیردولتی است.

تبصره- ورود دولت در این فعالیت‌ها با رعایت تبصره‌های ۲ و ۳ بند الف ماده ۲ این قانون مجاز است.

ب- سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در فعالیت‌های گروه دو ماده ۲ این قانون برای بخش‌های خصوصی، تعاونی و موسسات عمومی غیردولتی مجاز است.

ج- فعالیت بخش‌های خصوصی و تعاونی و عمومی غیردولتی در موارد مشمول گروه سه ماده ۲ با رعایت تبصره یک بند (ج) ماده (۲) این قانون مجاز است.

ماده ۵- بانک‌های غیردولتی و موسسات مالی و اعتباری و سایر بنگاه‌های واسطه پولی که قبل و بعد از تصویب این قانون تاسیس شده یا می‌شوند و بانک‌های دولتی که سهام آنها واگذار می‌شود صرفاً در قالب شرکت‌های سهامی عام و تعاونی سهامی عام مجاز به فعالیت هستند. سقف مجاز تملک سهام به طور مستقیم یا غیر مستقیم برای هر شرکت سهامی عام یا تعاونی سهامی عام یا هر موسسه و نهاد عمومی غیردولتی ۱۰ درصد و برای اشخاص حقیقی و سایر اشخاص حقوقی ۵ درصد تعیین می‌شود. معاملات بیش از سقف‌های مجاز در این تبصره توسط هر یک از اشخاص مذکور باطل و ملغی‌الآثر است. افزایش سقف سهم مجاز از طریق ارت نیز مشمول این حکم است و وراثت و یا اولیای قانونی آنها ملزم به فروش مازاد بر سقف، ظرف مدت دو ماه پس از صدور گواهی حصر وراثت خواهند بود. افزایش قهری سقف مجاز سهام به هر طریق دیگر باید ظرف مدت ۲ ماه به سقف‌های مجاز این ماده کاهش یابد.

تبصره ۱- اشخاص حقیقی سهامدار بنگاه‌های موضوع این ماده و اعضای خانواده آنها شامل همسر، فرزندان و همسران آنان، برادر، خواهر، پدر و مادر منحصر تا سقفی مجاز هستند سهام داشته باشند که نتوانند مشترکاً بیش از یک عضو هیات‌مدیره را در این بنگاه تعیین کنند.

تبصره ۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است ترتیباتی اتخاذ نماید که ظرف مدت سه ماه از تصویب این قانون لایحه قانونی نحوه تاسیس و اداره بنگاه‌های موضوع این ماده توسط بانک مرکزی تهیه و پس از تأیید شورای پول و اعتبار توسط دولت تقدیم مجلس شورای اسلامی شود.

تبصره ۳- بنگاه‌های غیر دولتی موجود موضوع این قانون موظفند ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون خود را با شرایط این ماده تطبیق دهند.

تبصره ۴- تعاونی‌های اعتباری که فعالیت آنها منحصر به اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه به اعضای خود است و نیز صندوق‌های قرض‌الحسنه از شمول این ماده مستثنا و تابع مقررات خود هستند.

ماده ۶- موسسات عمومی غیردولتی موضوع ماده ۵ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن و شرکت‌های تابعه و وابسته و شرکت‌های تابعه و وابسته آنها حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم مجموعاً حداکثر تا ۴۰ درصد سهم بازار هر کالا و یا خدمت را دارند.

تبصره ۱- تادیه بدهی‌های دولت به این موسسات، نهادها و شرکت‌ها از طریق واگذاری سهام موضوع این قانون تنها با رعایت سقف‌های مقرر در این قانون مجاز است.

تبصره ۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است بر حسن اجرای این ماده و تبصره آن نظارت کند و در صورت مشاهده موارد مغایر، آن را به شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ جهت اتخاذ تصمیم اعلام کند.

ماده ۷ - به منظور تسهیل و تسریع در امر سرمایه‌گذاری و صدور مجوز فعالیت‌های اقتصادی برای بخش‌های غیردولتی در قلمروهای مجاز، دستگاه‌های دولتی موضوع ماده ۸۷ این قانون، شوراهای اسلامی شهر، شهرداری‌ها، و مجامع و اتحادیه‌های صنفی موظفند ترتیباتی اتخاذ کنند تا کلیه مقررات ناظر بر صدور پروانه‌ها و مجوزهای سرمایه‌گذاری و کسب و کار با رویکرد حذف مجوزهای غیرضروری، تسهیل شرایط دریافت مجوزها و شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به‌گونه‌ای اصلاح، تهیه و تدوین شود که پاسخ متقاضی حداکثر ظرف ۱۰ روز از تاریخ ثبت درخواست توسط مرجع ذی‌ربط به‌صورت کتبی داده شود. در صورت مثبت بودن پاسخ، مرجع ذی‌ربط موظف است فهرست مدارک مورد نیاز و عنداللزوم صورت هزینه‌های قانونی را کتبا به متقاضی اعلام و پس از دریافت مدارک کامل و اسناد واریز وجوه مورد نیاز به حساب‌های اعلام شده حداکثر ظرف یک ماه نسبت به انجام کار، صدور پروانه، مجوز یا عقد قرارداد با متقاضی اقدام کنند. چنانچه هر یک از مراجع مسوول صدور پروانه یا مجوز طی یک ماه فوق‌الذکر قادر به انجام تعهد خود نباشد با موافقت ستاد سرمایه‌گذاری استان برای یکبار و حداکثر یک ماه دیگر فرصت خواهد یافت.

تبصره ۱- در صورت منفی بودن پاسخ، مرجع ذی‌ربط موظف است علت را به صورت مستند و مکتوب به متقاضی اعلام کنند.

تبصره ۲- در صورت مثبت بودن پاسخ، چنانچه مرجع ذی‌ربط در پایان مدت اعلام شده به تعهد خود عمل نمایند و یا در صورت منفی بودن پاسخ، چنانچه متقاضی از پاسخ دریافتی قانع نشود اعتراض متقاضی در ستاد سرمایه‌گذاری استان قابل طرح است.

ستاد سرمایه‌گذاری استان به ریاست استاندار با معاون برنامه‌ریزی وی و روسای سازمان‌های صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، کار و امور اجتماعی، بازرگانی، امور اقتصادی و دارایی و ادارات کل تعاون و حفاظت محیط زیست هر استان تشکیل می‌شود.

این ستاد مکلف است ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ دریافت اعتراض، به موضوع در چارچوب مقررات دستگاه‌های ذی‌ربط رسیدگی و در صورت وارد دانستن اعتراض، رییس ستاد دستور تجدید رسیدگی به تقاضای متقاضی را صادر می‌کند و فرد یا افراد متخلف را به هیات تخلفات اداری ذی‌ربط معرفی می‌کنند. چنانچه هیات، تخلف اینگونه افراد را تأیید کند به مجازات‌های مقرر در بندهای «د» به بعد قانون رسیدگی به تخلفات اداری محکوم خواهند شد. جلسات ستاد با حضور دو سوم اعضا رسمیت دارد و تصمیمات آن با رای اکثریت مطلق حاضرین معتبر است.

در مواردی که طرح متقاضی به موافقت دستگاه‌های فرااستانی نیاز داشته باشد به اعتراض وی در هیاتی متشکل از معاونین دستگاه‌های ذی‌ربط فوق‌الذکر به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون اقتصادی وی به ترتیب مقرر در این تبصره رسیدگی خواهد شد.

تبصره ۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف شش ماه از تصویب این قانون با همکاری کلیه مراجع صدور مجوز یا پروانه کاری یا بهره‌برداری یا نظایر آن کتاب راهنمای سرمایه‌گذاری در کلیه فعالیت‌های اقتصادی را منتشر و هر شش ماه یک بار با رویکرد تسهیل مقررات و حذف مجوزهای غیرضروری، آن را مورد تجدیدنظر قرار دهد. این کتاب راهنما تنها مستند تعیین تکالیف متقاضیان سرمایه‌گذاری است. هیچ نهاد و مرجعی حق ندارد برای اعضای مجوز یا پروانه، مدارک یا شرایطی بیشتر از موارد مصرح در آن را مطالبه کند.

تبصره ۴- رییس‌جمهور موظف است هیاتی را مأمور نظارت بر مقررات زدایی و تسهیل شرایط صدور مجوزها و پروانه فعالیت‌های اقتصادی نماید. این هیات مکلف است برای مواردی که تحقق این اهداف محتاج به تغییر قوانین است، لوایح مورد نظر را تهیه و تقدیم هیات وزیران کند.

تبصره ۵- کلیه مراجعی که به هر نحو مجوز یا پروانه فعالیت اقتصادی صادر می‌کنند، موظفند هر شش ماه یکبار اطلاعات مربوط به مجوزهای صادر و واحدهای فعال در هر کسب و کار را که ورود به آنها به مجوز یا پروانه نیاز دارد در اختیار متقاضیان قرار داده و برای اطلاع عموم منتشر کنند.

این‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت سه ماه به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

فصل سوم- سیاست‌های توسعه بخش تعاون

ماده ۸ - هر امتیازی که برای بنگاه‌های دولتی با فعالیت اقتصادی گروه یک و دو ماده ۲ این قانون مقرر شود، عیناً برای بنگاه یا فعالیت اقتصادی مشابه در بخش خصوصی، تعاونی و عمومی‌غیردولتی باید در نظر گرفته شود.

تبصره- دولت مکلف است ظرف سه ماه کلیه امتیازات موضوع این ماده را لغو یا تعدیم دهد.

ماده ۹ - کلیه هزینه‌هایی که بنگاه‌های اقتصادی در اجرای این قانون صرف امور ذیل می‌کنند به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود:

۱. موارد مذکور در ماده ۱۷۵ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تنفیذ می‌شود.

۲. ایجاد فضاهای فرهنگی، توسعه فعالیت‌های مذهبی و قرآنی، انجمن‌های اسلامی و تشکلهای مذهبی خود.

این‌نامه نحوه اجرای این ماده را وزارت امور اقتصادی و دارایی در خصوص بند ۱ با اخذ نظر نیروی مقاومت بسیج و در خصوص بند ۲ با اخذ نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تبلیغات اسلامی ظرف ۲ ماه تهیه و برای تصویب تقدیم هیات وزیران می‌کند.

ماده ۱۰ - به منظور افزایش سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور به ۲۵ درصد تا پایان سال ۱۳۹۳، دولت موظف است اقدامات زیر را معمول دارد:

الف- سند توسعه بخش تعاون توسط وزارت تعاون با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت بازرگانی، بانک مرکزی و اتاق تعاون مرکزی که در آن مجموعه راهکارهای نیل به سهم ۲۵ درصد و مسوولیت هر یک از دستگاه‌ها تعیین شده باشد تهیه و برای تصویب به هیات وزیران تقدیم می‌شود. این سند باید مبنای تدوین بودجه‌های سالانه قرار گیرد.

ب- در کلیه مواردی که دولت برای حمایت از بخش غیردولتی مشوق‌هایی را - به جز مالیات‌ها- ارائه می‌کند، این حمایت برای تعاونی‌های متعارف ۲۰ درصد بیش از بخش غیرتعاونی خواهد بود.

ج- علاوه بر حمایت موضوع بند ب این ماده، حمایت‌های زیر در شرکت‌های تعاونی متعارف انجام خواهد گرفت:

۱ - کمک بلاعوض و پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه برای تامین تمام یا بخشی از آورده شرکت‌های تعاونی که اعضای آن در زمان دریافت این حمایت جز سه دهک اول درآمدی جامعه باشند.

۲ - پرداخت یارانه حق بیمه سهم کارفرما برای اعضای شاغل در هر تعاونی به میزان ۲۰ درصد.

۳ - ارائه مشاوره، کمک به ارتقای بهره‌وری، آموزش کارآفرینی، مهارت، کارآموزی، به‌صورت رایگان

۴ - پرداخت یارانه سود تسهیلات بانکی و سایر هزینه‌های سرمایه‌گذاری اولیه برای راه‌اندازی شرکت تعاونی متعارف

۵ - کمک به انجام مطالعات، تهیه طرح، راه‌اندازی بانک اطلاعاتی، تملک و آماده سازی اراضی

د- کمک به تشکیل شرکت‌های تعاونی سهامی عام و تعاونی‌های فراگیر ملی برای فقرزدایی و ایجاد و گسترش اتحادیه تعاونی تخصصی

ه- حمایت مالی برای توانمندسازی اتاق‌های تعاون

و- تاسیس بانک توسعه تعاون با سرمایه اولیه معادل ۵ هزار میلیارد ریال از محل حساب ذخیره ارزی توسط دولت برای تامین منابع سرمایه ای بخش تعاون.

اساسنامه این بانک حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون با رعایت قوانین و مقررات بانکی با پیشنهاد مشترک وزارت تعاون و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیات وزیران می‌رسد. وزیر تعاون رییس مجمع عمومی بانک مذکور خواهد بود.

تبصره ۱- صندوق تعاون پس از تاسیس بانک توسعه تعاون با اصلاح اساسنامه به صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون بدون داشتن حق ایجاد شعبه تبدیل می‌شود.

شعب صندوق با کلیه امکانات، دارایی و نیروی انسانی آن به بانک توسعه تعاون واگذار می‌شود. تسویه حساب فی‌مابین صندوق و بانک توسط کار گروهی متشکل از وزیر تعاون، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی طرف حداکثر سه ماه پس از واگذاری شعب انجام می‌شود.

تبصره ۲- سهم دولت از سود قابل تقسیم بانک توسعه تعاون برای تامین بخشی از کمک‌های دولت به بخش تعاون صرف می‌شود.

تبصره ۳- حمایت‌های مذکور در این ماده مانع از اختصاص سایر حمایت‌های مربوط به اقشار خاص مثل روستاییان، افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی، ایثارگران و نظایر آن نخواهد بود.

ز- منابع لازم برای اجرای این ماده در بودجه سالانه در ردیف مستقلی تحت عنوان «شکل‌گیری و توانمندسازی تعاونی‌ها» منظور خواهد شد.

ح- وزارت تعاون موظف است در جهت حذف مداخله دولت در امور اجرایی و مدیریتی تعاونی‌ها و بهبود سیاست‌های توسعه بخش، با همکاری اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران ظرف ۶ ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به بازنگری در قوانین و مقررات حاکم بر بخش تعاونی اقدام و لوایح مورد نیاز را به هیات وزیران پیشنهاد کند.

ماده ۱۱ - کلیه شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی مجازند در بدو تاسیس یا هنگام افزایش سرمایه تا سقف ۴۹ درصد سهام خود را با امکان اعمال رای حداکثر تا ۲۵ درصد کل آرا و تصدی کرسی‌های هیات‌مدیره به همین نسبت به شرط عدم نقض حاکمیت اعضا و رعایت سقف معین برای سهم و رای هر سهامدار غیرعضو که در اساسنامه معین خواهد شد به اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر عضو واگذار کنند. فروش به اشخاص غیر ایرانی باید با رعایت مقررات حاکم بر سرمایه‌گذاری خارجی باشد.

همچنین شرکت‌های تعاونی مجازند نسبت به تشکیل اتحادیه‌های تعاونی تخصصی در چارچوب مواد ۶۱ و ۶۲ قانون شرکت‌های تعاونی مصوب سال ۱۳۵۰ و بدون رعایت تبصره ۲ ماده ۴۳ قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰ اقدام کنند.

در مجمع عمومی انواع اتحادیه‌های تعاونی میزان رای اعضا متناسب با تعداد اعضا و میزان سهام با حجم معاملات آنها با اتحادیه یا تلفیقی از آنها وفق اساسنامه تعیین می‌شود. معاملات مدیران شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های تعاونی مشمول ماده ۱۲۹ قانون تجارت خواهد بود.

فصل چهارم- ساماندهی شرکت‌های دولتی

ماده ۱۲- متن زیر به عنوان تبصره ۶ به ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌شود:

تبصره ۶- درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت‌های و اتحادیه‌های تعاونی متعارف با توجه به تعداد اعضای آنها برحسب کوچک، متوسط و بزرگ بودن آنها به ترتیب مشمول ۱۰ درصد، ۲۰ درصد و ۲۵ درصد و شرکت‌های تعاونی سهامی عام مشمول ۱۵ درصد تخفیف از نرخ موضوع این ماده است.

تشخیص کوچک، متوسط و بزرگ بودن هر یک از تعاونی‌ها مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد مشترک وزارت تعاون و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۱۲- وزارت تعاون موظف است تمهیدات لازم را به منظور تشکیل و توسعه تعاونی‌های سهامی عام با رعایت شرایط زیر معمول داشته و بر حسن اجرای آن نظارت کند:

۱. حداکثر سهم هر شخص حقیقی، مستقیم و غیرمستقیم در زمان تاسیس و طول فعالیت نباید از نیمی‌درصد سرمایه شرکت تجاوز کند.
۲. اشخاص حقوقی سهامدار شرکت تعاونی سهامی عام، هرگاه خود شرکت تعاونی فراگیر ملی یا تعاونی سهامی عام باشند، حداکثر حق مالکیت ۱۰ درصد سهام را دارند. سایر اشخاص حقوقی متناسب با تعداد سهامداران مستقیم و غیرمستقیم خود حداکثر حق مالکیت ۵ درصد از سهام را دارند.
۳. هر یک از اشخاص حقوقی دولتی و مجموع آنها با رعایت مفاد این قانون در مناطق کمتر توسعه یافته تا ۴۹ درصد و در سایر مناطق تا ۲۰ درصد مجاز به مشارکت با تعاونی‌اند. موسسات عمومی غیردولتی نیز هر یک تا ۲۰ درصد و جمعا تا ۴۹ درصد مجاز به مشارکتند. در هر حال سهم مجموع بنگاه‌ها و موسسات عمومی غیردولتی و شرکت‌های دولتی مستقیم و غیرمستقیم چه در میزان سهام و چه در کرسی‌های هیات‌مدیره نباید از ۴۹ درصد بیشتر شود.

۴. در زمان افزایش سرمایه، در صورتی که تمام یا برخی سهامداران از حق تقدم خود استفاده نکردند کارکنان غیر سهامدار شرکت در خرید این سهام تقدم دارند.

۵. مجامع عمومی در تعاونی سهامی عام که تعداد سهامداران آن از ۵۰۰ نفر بیشتر باشد با بلوک‌بندی برگزار خواهد شد. هر یک از سهامداران مخیرند از طریق بلوک، نماینده انتخاب کنند و یا مستقیماً در مجمع عمومی حضور یابند. برای رعایت حقوق سهامداران خرد نحوه بلوک‌بندی در آیین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که مشترکاً توسط وزارت تعاون و وزارت امور اقتصادی و دارایی پیشنهاد و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

۶. کلیه سهام، با نام بوده و تملک یا نقل و انتقال آن منوط به ثبت در دفتر سهام شرکت و رعایت سقف مالکیت سهام مقرر در اساسنامه به تشخیص هیات‌مدیره است که نباید از سقف مقرر در این ماده تجاوز کند. هر توافق برخلاف حکم این بند باطل و بلااثر خواهد بود.

۷. شرکت‌های تعاونی سهامی عام می‌توانند به عضویت اتاق‌های تعاون درآیند.
ماده ۱۴- به منظور ساماندهی و استفاده مطلوب از شرکت‌های دولتی و افزایش بازدهی و بهره‌وری و اداره مطلوب شرکت‌هایی که با رعایت ماده ۳ این قانون در بخش دولتی باقی می‌مانند دولت مکلف است:

الف- کلیه امور مربوط به سیاست‌گذاری و اعمال وظایف حاکمیتی که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب دولت تعیین می‌شود را طی دو سال از تاریخ تصویب این قانون از شرکت‌های دولتی منفک و به وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی تخصصی ذی‌ربط محول کند.

تبصره- تبدیل وضعیت کارکنان شرکت‌های موضوع این بند با رعایت حقوق مکسب در قالب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ب- شرکت‌هایی که دولتی باقی می‌مانند و یا براساس این قانون دولتی تشکیل می‌شوند صرفاً در دو قالب فعالیت خواهند کرد:

۱. شرکت مادر تخصصی یا اصلی که سهامدار آن مستقیماً دولت و یا رییس مجمع عمومی آن رییس‌جمهور است.

۲. شرکت‌های عملیاتی یا فرعی که سهامداران آنها شرکت‌های مادر تخصصی یا اصلی هستند. تاسیس شرکت جدید یا تملک شرکت‌های دیگر توسط این شرکت‌ها به شرطی مجاز است که اولاً در ارتباط با انجام وظایف آنها باشد و ثانیاً ۱۰۰ درصد سهام شرکت‌های تاسیس یا تملک شده دولتی بوده یا به تملک دولت درآید.

تبصره ۱- مشارکت و سرمایه‌گذاری هر شرکت دولتی در سایر شرکت‌های دولتی فقط در صورتی مجاز است که موضوع فعالیت شرکت سرمایه‌پذیر با فعالیت شرکت سرمایه‌گذار مرتبط باشد و دولت جواز آن را صادر کند. این حکم شامل بانک‌ها، موسسات اعتباری، بیمه‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری آنها نمی‌شود.

تبصره ۲- میزان و چگونگی مالکیت سهام سایر بنگاه‌های اقتصادی از سوی بانک‌های تجاری و تخصصی دولتی به پیشنهاد شورای پول و اعتبار به تصویب هیات وزیران خواهد رسید، ولی در هر صورت سرمایه‌گذاری بانک‌ها در بنگاه‌های دیگر نباید به گونه‌ای باشد که در اختصاص منابع بانکی به متقاضیان تسهیلات، خللی ایجاد کند.

تبصره ۳- افتتاح و تداوم فعالیت دفاتر و شعب خارج از کشور شرکت‌های دولتی تنها با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیات وزیران مجاز است. بانک‌ها و بیمه‌های دولتی از شمول این حکم مستثنی هستند.

تبصره ۴- دولت مکلف است ترتیباتی اتخاذ کند که تغییر و تصویب اساسنامه بنگاه‌های دولتی و وابسته به دولت که براساس مفاد این قانون در جریان واگذاری قرار می‌گیرند به تصویب مراجع ذی‌صلاح برسد.

تبصره ۵- دولت موظف است آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با موضوع این ماده و تبصره‌های آن را ملغی‌الآثر اعلام کند.

ماده ۱۵- عملیات واگذاری توسط دولت باید به نحوی انجام گیرد که حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۳ کلیه واگذاری‌ها خاتمه یابد.

ماده ۱۶ - دولت موظف است حداکثر ظرف ۶ ماه زمینه‌های تاسیس انجمن‌های صنفی - حرفه‌ای را به صورت سازمان‌های مردم‌نهاد فراهم کند. این انجمن‌ها برای تحقق مقررات صنفی و حرفه‌ای، اصول اخلاق حرفه‌ای و توسعه علمی و تکنولوژی در رشته‌ای مرتبط فعالیت می‌نمایند. دستگاه‌های اجرایی موظفند در تدوین و اصلاح ضوابط و مقررات از این انجمن‌ها نظر مشورتی اخذ کنند.

ماده ۱۷- در بنگاه‌های مشمول واگذاری، هیات واگذاری مکلف است برای ساماندهی نیروی انسانی شرکت‌ها قبل از واگذاری، کلیه کارکنان را تحت پوشش بیمه بیکاری قرار داده و به تناسب اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. بازنشستگی پیش از موعد براساس ماده ۹ و ۱۰ قانون باسازي و نوسازي صنايع مصوب ۸۵/۱۰/۲۶ که برای این بنگاه‌ها تا پایان سال ۱۳۹۳ تمدید می‌شود.

۲. بازخرید بر اساس توافق.

۳. اعمال مشوق‌های مالی و یا غیرمالی از جمله تخفیف در اصل قیمت برای خریداران بنگاه‌هایی که سقف اشتغال حین واگذاری را کاهش ندهند و یا افزایش ندهند.

۴. آموزش و به کارگیری نیروی مازاد در واحدهای دیگر راسا و یا به کمک خریداران بنگاه‌ها با استفاده از مشوق‌های مالی و غیر مالی.

تبصره ۱- اعمال مشوق‌های مالی و یا غیر مالی موضوع بند (۳) این ماده بر اساس دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد هیات واگذاری به تصویب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی خواهد رسید.

تبصره ۲- خریداران مکلفند در ازای برخورداری از مشوق‌های مالی و یا غیرمالی برنامه کتبی خود را برای حفظ سطح اشتغال موجود و بازآموزی کارکنان بنگاه در حال واگذاری به هیات واگذاری ارائه کنند.

فصل پنجم- فرآیند واگذاری شرکت‌های دولتی

ماده ۱۸- کلیه دستگاه‌های دولتی موضوع ماده ۸۷ این قانون مکلفند ظرف ۶ ماه از تصویب این قانون کلیه بنگاه‌های مشمول گروه (۱) و (۲) ماده ۲ را در هر بازار براساس عواملی از جمله اندازه شرکت، فناوری، وضعیت مالی، روابط صنعتی و میزان حساسیت مصرف کننده نسبت به محصول تولیدی شرکت طبقه‌بندی کرده و فهرست شرکت‌ها و حقوق و دارایی‌های مصرح در تبصره ۱ ماده ۳ این قانون، پیشنهاد واگذاری آنها را به همراه تعداد نیروی انسانی، فهرست اموال منقول و غیرمنقول، کلیه اطلاعات و مدارک لازم و آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده را به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه کنند.

الف - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است اطلاعات و مدارک و صورت‌های مالی مربوط به بنگاه‌های قابل واگذاری را دریافت و توسط حسابرسان خیره بررسی و تایید کند.

ب- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در صورت تقاضای خریدار، اطلاعات، مدارک و صورت‌های مالی تأیید شده را در اختیار آنها قرار دهد.

ج- سازمان خصوصی‌سازی مکلف است با رعایت مفاد این ماده برای فروش بنگاه‌های مشمول واگذاری بازاریابی نموده و فرآیند واگذاری را پس از طی مراحل مذکور در این قانون با زمانبندی مشخص دو ماهه انجام دهد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه طبقه‌بندی بنگاه‌ها، تأیید صورت‌های مالی و بازاریابی بنگاه‌های مشمول واگذاری بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر ظرف مدت ۲ ماه به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱- تخلف از احکام این ماده و یا ارائه اطلاعات ناقص یا نادرست یا کتمان اطلاعات مشمول حکم ماده ۸۶ این قانون است.

تبصره ۲- اعضای هیات‌مدیره، مدیرعامل و سایر مدیران بنگاه‌هایی که اقدام به کتمان وقایع مالی یا انتشار گزارش‌های مالی غیرواقع، جهت پنهان نمودن وضعیت واقعی بنگاه نمایند متخلف محسوب و به مجازات‌های مقرر در مواد ۷۳ و ۷۶ این قانون محکوم خواهد شد.

تبصره ۳- سازمان خصوصی‌سازی مکلف است خسارات ناشی از کتمان وقایع مالی و یا انتشار گزارش‌های مالی غیرواقع را با رای مراجع ذی‌ربط به خریداران خسارت دیده پرداخت کند.

ماده ۱۹- جهت تسهیل امر واگذاری بنگاه‌های مشمول واگذاری، از زمان تصویب فهرست بنگاه‌ها از سوی هیات واگذاری اقدامات زیر انجام می‌شود:

- ۱- کلیه حقوق مرتبط با اعمال مالکیت بنگاه‌ها به وزارت امور اقتصادی و دارایی منتقل می‌شود.
- ۲- از زمان تصویب واگذاری، هر گونه نقل و انتقال اموال و دارایی‌های ثابت بنگاه بدون مجوز وزارت امور اقتصادی و دارایی در حکم تصرف غیرقانونی در اموال دولتی محسوب و قابل پیگرد قانونی است.
- ۳- بنگاه‌های مشمول واگذاری، از زمان تصویب فهرست توسط هیات واگذاری از شمول مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی نظیر آیین‌نامه معاملات دولتی، قانون محاسبات عمومی، قانون بازرسی کل کشور، محدودیت‌های مندرج در قانون مالیات‌های مستقیم، قانون برگزاری مناقصه‌های دولتی، پرداخت علی‌الحساب سود موضوع قوانین بودجه سنواتی مستثنا شده و در چارچوب قانون تجارت اداره خواهند شد.
- ۴- وزارت امور اقتصادی و دارایی ملزم است کلیه شرایط لازم را برای عرضه در بورس اوراق بهادار برای بنگاه‌های مشمول بند الف ماده ۲۱ این قانون فراهم کند.
- ۵- وزارت امور اقتصادی و دارایی، می‌تواند آن دسته از تصدی‌های اقتصادی و زیربنایی دولتی قابل واگذاری را که در قالب غیرشرکتی اداره می‌شوند، ابتدا تبدیل به شخص حقوقی مناسب کرده و سپس عملیات واگذاری را آغاز کند. تاسیس این نوع شرکت‌ها نیاز به مجوز مجلس شورای اسلامی ندارد، ولی واگذاری آنها باید ظرف یک سال از زمان تبدیل و با رعایت تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۳) این قانون انجام شود.

تبصره- وزارت امور اقتصادی و دارایی جهت امر واگذاری بنگاه‌ها می‌تواند از خدمات حقوقی و فنی اشخاص حقیقی و حقوقی دولتی و یا غیردولتی حسب مورد استفاده کند.

ماده ۲۰- هیات واگذاری مجاز است حسب شرایط متناسب با مفاد این ماده از کلیه روش‌های ممکن برای واگذاری بنگاه‌ها و مالکیت (اجاره به شرط تملیک، فروش تمام یا بخشی از سهام، واگذاری اموال) و واگذاری مدیریت (اجاره، پیمانکاری عمومی و پیمان مدیریت)، تجزیه، واگذاری، انحلال و ادغام شرکت‌ها حسب مورد به شرح ذیل استفاده کند.

الف- واگذاری: در مواردی که شرایط واگذاری از هر جهت آماده است، هیات واگذاری رای به واگذاری می‌دهد.

ب- بازسازی ساختاری: در مواردی که مقدمات واگذاری بنگاه فراهم نباشد، ولی با انجام اصلاحات ساختاری بنگاه قابل واگذاری می‌شود، وزارت امور اقتصادی و دارایی در چارچوبی که هیات واگذاری مشخص می‌کند، بنگاه را حداکثر ظرف یک سال بازسازی ساختاری نماید. دوره بازسازی ساختاری در موارد خاص قابل تمدید است.

همچنین در موارد نیاز، هیات واگذاری می‌تواند نسبت به دادن مجوز قرارداد اجاره و پیمان مدیریت بنگاه قابل واگذاری با بخش‌های غیردولتی، موافقت کند. در این موارد هیات واگذاری موظف است چارچوب بهره‌برداری از شرکت مورد اجاره را دقیقاً مشخص نماید و پس از بررسی صلاحیت فنی و علمی از طریق برگزاری مناقصه یا مزایده اقدام می‌کند.

ج- تجزیه: در مواردی که واگذاری شرکت دولتی در چارچوب بند (۱۲) ماده (۱) این قانون موجب انتقال موقعیت انحصاری شرکت دولتی به بخش‌های غیردولتی می‌شود، هیات واگذاری می‌تواند در جهت کاهش سهم بازار بنگاه قابل واگذاری و یا افزایش بهره‌وری آن، نسبت به تفکیک و تجزیه شرکت اتخاذ تصمیم نماید و سپس حکم به واگذاری شرکت دهد.

د- ادغام: هیات واگذاری می‌تواند به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه دهد که از اجتماع چند شرکت قابل واگذاری دولتی، یک شرکت جدید ایجاد کرده و سپس این شرکت را برای واگذاری عرضه کند.

ه- انحلال: در مواردی که بازسازی ساختاری بنگاه قابل واگذاری مقدور نباشد و پس از سه بار آگهی واگذاری شرکت ممکن نگردد، یا ارزش خالص دارایی‌های شرکت منفی باشد و یا به هر دلیل موجه انحلال آن مناسب تشخیص داده شود، هیات واگذاری می‌تواند رای به انحلال شرکت دهد.

و- هبه یا صلح غیرمعمول: در چارچوب مجوزهای قانونی، دولت می‌تواند نسبت به هبه و یا صلح غیرمعمول شرکت‌های دولتی موضوع گروه (۲) این قانون که غیر قابل عرضه در بورس باشند به موسسات عمومی غیردولتی مشروط بر این‌که شرکت مورد واگذاری در چارچوب وظایف موسسه مذکور باشد، تصمیم‌گیری کند. آیین‌نامه اجرائی این ماده به صورت مشترک توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و ظرف ۶ ماه به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

تبصره ۱- نقل و انتقال سهام، سهام‌الشکره، حقوق مالکانه و حق تقدم بنگاه‌های مشمول واگذاری در فرایند تجزیه، ادغام و انحلال تا زمانی که بنگاه دولتی بوده و واگذار نشده باشد از پرداخت مالیات نقل و انتقال معاف است. بنگاه‌هایی که در اجرای این قانون واگذار می‌شوند یا بین دستگاه‌های اجرایی نقل و انتقال می‌یابند نیز از شمول مالیات نقل و انتقال معاف هستند. هم‌چنین انتقال سهام به شرکت‌های تامین سرمایه که ناشی از تعهد پذیره نویسی باشد از مالیات نقل و انتقال معاف است.

تبصره ۲- پرداخت هرگونه غرامت، خسارت و نظایر آن در ارتباط با موارد ملی یا مصادره شده که متعلق به دوره پیش از واگذاری باشد بر عهده دولت است.

ز- نحوه واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های قابل واگذاری مشمول ماده ۳ این قانون به شرح زیر خواهد بود:

۱. واگذاری طرح‌ها به بخش غیردولتی از طریق مزایده.
۲. مشارکت با بخش غیردولتی و آورده طرح نیمه تمام به عنوان سهم دولتی و واگذاری سهم دولتی به بخش غیردولتی ظرف سه سال بعد از بهره‌برداری آن.
۳. واگذاری حق بهره‌برداری از سهم دولتی در طرح به بخش غیر دولتی.
۴. واگذاری حق بهره‌برداری در طرح‌های غیرانتفاعی در مقابل تکمیل طرح برای مدت معین متناسب با هزینه‌های طرح.

تبصره- طرح‌هایی که توجیه فنی، اقتصادی ندارد ولی جنبه عمومی، اجتماعی و سیاسی دارد از شرکت‌های قابل واگذاری دولتی منفک و از سوی دولت درباره آنها اتخاذ تصمیم خواهد شد.

ماده ۲۱- هیات واگذاری متناسب با شرایط برای واگذاری بنگاه‌ها با رعایت ترتیب، به روش‌های زیر تصمیم می‌گیرد.

الف- فروش بنگاه از طریق عرضه عمومی سهام در بورس‌های داخلی یا خارجی.

ب- فروش بنگاه یا سهام بلوک از طریق مزایده عمومی در بازارهای داخلی و یا خارجی.

ج- فروش بنگاه یا سهام بلوک از طریق مذاکره.

تبصره ۱- مجوز عرضه سهام در بورس‌های خارجی با رعایت قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و قانون بورس و اوراق بهادار به پیشنهاد هیات واگذاری توسط شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ صادر می‌شود.

تبصره ۲- در مواردی که پس از برگزاری دو نوبت مزایده، خریداری وجود نداشته باشد، واگذاری از طریق مذاکره به موجب مصوبه هیات واگذاری مجاز است. همچنین استفاده از روش مذاکره به غیر از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی در قالب سهام عدالت، در خصوص شرکت‌های مشاور و دانش پایه که دارای دارایی‌های فیزیکی و مالی محدودی بوده و ارزش شرکت عمدتاً دارایی‌های نامشهود باشد و نیز شرکت‌های سهامی عام که در آنها به استفاده از تخصص‌های مدیریتی نیاز باشد به مدیران و یا گروهی از مدیران و کارشناسان متخصص همان بنگاه مجاز است. تشخیص شرایط مدیران و متخصصین بر عهده هیات واگذاری است.

تبصره ۳- فروش اقساطی حداکثر ۵ درصد از سهام بنگاه‌های مشمول واگذاری به مدیران و کارکنان همان بنگاه و حداکثر ۵ درصد به سایر مدیران باتجربه و متخصص و کارآمد مجاز است. شرایط مدیران مشمول و نیز ضوابط روش اقساطی، توسط هیات واگذاری تعیین می‌شود.

تبصره ۴- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در زمان عرضه سهام بنگاه‌هایی که با روش‌های «ب» و «ج» این ماده واگذار می‌شوند، ترتیبی اتخاذ کند تا در شرایط یکسان، بخش تعاونی در اولویت خرید قرار گیرد.

تبصره ۵- فروش سهام شرکت‌های دولتی به خریداران معتبر خارجی که صلاحیت فنی و مالی آنها توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی احراز و به تصویب هیات واگذاری رسیده باشد از طریق مذاکره مجاز است.

تبصره ۶- در کلیه موارد این ماده رعایت قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰ الزامی است.

ماده ۲۲- قیمت‌گذاری و زمان بندی مناسب واگذاری بنگاه‌های دولتی متناسب با روش و گستره هر بازار مطابق بندهای زیر خواهد بود:

الف- در مورد واگذاری از طریق عرضه عمومی سهام، قیمت‌گذاری عرضه اولین بسته از سهام هر شرکت، اندازه بسته سهام، روش انتخاب مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترل‌ی و مدیریتی و مشاوره‌ای، زمان مناسب عرضه سهام حسب مورد پس از انجام مطالعات کارشناسی با پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و تصویب هیات واگذاری تعیین خواهد شد. در عرضه عمومی سهام، رعایت قانون بورس و اوراق بهادار الزامی است.

ب- در مورد فروش دارایی‌ها، قراردادهای اجاره و پیمان مدیریت، تعیین قیمت فروش دارایی‌ها، تعیین میزان مال‌الاجاره و حق‌الزحمه پیمان مدیریت و سایر شرایط لازم برای واگذاری مبتنی بر ارزیابی فنی و مالی حسب مورد باید در چارچوب قانون مناقصات و معاملات دولتی به پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و تصویب هیات واگذاری باشد.

تبصره - مزایده یک مرحله‌ای و دو مرحله‌ای در چارچوب قانون مناقصات مصوب ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی قابل اجراء است که در صورت تغییر برگزاری مزایده با احکام این قانون، قوانین و مقررات ناظر بر معاملات دولتی مجری است.

ماده ۲۳ - سازمان خصوصی‌سازی می‌تواند از خدمات بانک‌ها و شرکت‌های تامین سرمایه و سرمایه‌گذاری جهت تعهد پذیره‌نویسی سهام استفاده کند. این‌گونه موسسات می‌توانند سهام عرضه شده را در چارچوب قرارداد پذیره‌نویسی که به تأیید هیات واگذاری خواهد رسید، خریداری کنند.

دستورالعمل اجرایی این ماده حداکثر ظرف مدت ۲ ماه از تصویب این قانون به تصویب هیات واگذاری می‌رسد.

تبصره- به سازمان خصوصی‌سازی اجازه داده می‌شود، حق‌الزحمه بانک‌ها، موسسات اعتباری و شرکت‌های تامین سرمایه طرف قرارداد خود را که تعهد پذیره‌نویسی سهام را به عهده می‌گیرند به صورت درصدی از ارزش کل معامله بپردازد. ضوابط پرداخت حق‌الزحمه مزبور در آیین‌نامه موضوع این ماده درج خواهد شد.

ماده ۲۴- سازمان خصوصی‌سازی مکلف است پس از انجام هر معامله، در مورد واگذاری سهام مدیریتی و کنترل‌ی بنگاه‌ها، بلافاصله با انتشار اطلاعیه‌ای در روزنامه کثیرالانتشار موارد زیر را اعلام کند: نام بنگاه و خلاصه اطلاعات مالی و مدیریتی آن، خلاصه‌ای از معامله انجام شده شامل میزان سهام واگذار شده، نام مشاور یا مشاورانی که در فرآیند معامله به سازمان خصوصی‌سازی، خدمات مشاوره‌ای داده‌اند، نام و نشانی خریدار، نام موسسه تامین سرمایه که پذیره‌نویسی سهام را متعهد گردیده است، نام کارشناس رسمی دادگستری یا موسسات خدمات مالی که قیمت‌گذاری بنگاه را انجام داده‌اند.

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است گزارش فعالیت‌های واگذاری سالانه طبق این قانون را تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد به اطلاع مجلس شورای اسلامی برساند.

ماده ۲۵- وزیر، معاونان، مدیران وزارت امور اقتصادی و دارایی و آن دسته از کارکنان این وزارتخانه که در امر واگذاری دخالت دارند، اعضای هیات واگذاری، اعضای شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، وزرا، مشاوران، معاونان، و مدیران دستگاه‌هایی که سهام شرکت‌ها و موسسات تابعه وابسته آنها یا وابسته آنها مورد واگذاری قرار می‌گیرند (حسب مورد)، اعضای هیات عامل، رییس و کارکنان سازمان خصوصی‌سازی یا اعضای شرکت‌های مشاور و کمیته‌های فنی و تخصصی دست‌اندرکار واگذاری، حق ندارند به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در خرید سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهم‌الشرکه، حقوق مالکانه و حق بهره‌برداری مدیریت قابل‌واگذاری را خریداری کند.

تبصره ۱- کلیه معاملات و واگذاری‌هایی که بر خلاف حکم این ماده صورت می‌گیرد، باطل است و دادگاه رسیدگی کننده مکلف است کلیه موارد معامله شده یا واگذار شده را مجدداً به مالکیت دولت برگرداند.

تبصره ۲- حکم این ماده به بستگان تمام افراد مذکور در ماده به شرح مندرج در قانون منع مداخله کارکنان دولت مصوب ۱۳۲۷ و اصلاحات بعدی آن تسری می‌یابد.

ماده ۲۶ - سازمان خصوصی‌سازی قبل از واگذاری سهام کنترل‌ی شرکت‌های دولتی حسب مورد شرایطی نظیر سرمایه‌گذاری جدید در همان شرکت، ارتقا و کارایی و بهره‌وری شرکت، تداوم تولید و ارتقای سطح آن، ارتقا فناوری و افزایش یا تثبیت سطح اشتغال در بنگاه را در واگذاری، شرط می‌نماید. چنانچه خریدار براساس توافق، شرایط را بپذیرد به پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی هیات عالی

واگذاری مجاز است سود فروش اقساطی را کاهش یا دوره فروش اقساطی را تمدید یا در اصل قیمت تخفیف دهد.

انتقال قطعی سهام یا آزادسازی ضمانت‌های خریدار متناسب با انجام این تعهدات خواهد بود. نحوه اخذ تعهدات و درج این شروط توسط طرفین براساس دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف سه ماه از تصویب قانون به تصویب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ خواهد رسید.

ماده ۲۷- وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌تواند رییس سازمان خصوصی‌سازی را به‌عنوان نماینده تام‌الاختیار خود در اعمال تمام یا بخشی از اختیارات خویش در امر واگذاری موضوع این قانون تعیین کند. ماده ۲۸- اساسنامه سازمان خصوصی‌سازی با توجه به ماموریت‌های جدید توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تدوین و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱- سازمان خصوصی‌سازی مجاز است تا سقف پست‌های سازمانی مصوب، کارمند استخدام کند.

تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی مکلفند بنا به درخواست سازمان خصوصی‌سازی کارشناسان خود را به آن سازمان مامور یا منتقل نمایند.

تبصره ۳- سازمان خصوصی‌سازی مجاز است از خدمات فنی و تخصصی کارشناسان، اشخاص حقیقی و حقوقی دولتی و یا غیردولتی به شکل ساعتی و کار معین استفاده کند.

تبصره ۴- دولت مجاز است برای آموزش‌های کوتاه مدت تخصصی، ترغیب و تشویق و پاداش کارکنان سازمان خصوصی‌سازی، هر ساله یک ردیف اعتبار در قسمت چهارم قانون بودجه منظور کند. اعتبارات این ردیف طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد هیات واگذاری به تصویب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی خواهد رسید هزینه می‌شود.

ماده ۲۹- منابع مالی و شرایط تأمین مالی مورد نیاز برای اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ به شرح زیر است:

۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی مکلف می‌باشند سالانه حداقل (۱۰) میلیارد دلار خط اعتباری جهت تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های بخش‌های غیردولتی از خارج از کشور و با استفاده از منابع ارزی بانک مرکزی و سایر منابع فراهم کند.

۲- دولت، مکلف است سیاست‌هایی را اتخاذ نماید که از طریق هیات امنای حساب ذخیره ارزی بانک مرکزی و بانک‌های عامل ۴۰ درصد از مانده حساب ذخیره ارزی سال پیش را به بخش غیردولتی اختصاص دهد و در صورت وجود تقاضا در این بخش و داشتن طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی به متقاضیان پرداخت کند. در هر صورت سهم بخش غیردولتی در هر سال نباید از ۴۰ درصد برداشت از حساب ذخیره ارزی در آن سال کمتر باشد.

۳- هیات امنای حساب ذخیره ارزی، بانک مرکزی و بانک‌های عامل موظفند سیاست‌هایی را اتخاذ کنند که سهم استفاده بخش غیردولتی از حساب ذخیره ارزی در صورت وجود تقاضا در بخش غیردولتی و داشتن شرایط لازم در طول سال کمتر از باقیمانده پرداختی حساب ذخیره ارزی در آن سال نباشد.

۳- به هیات امنای حساب ذخیره ارزی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به‌منظور افزایش سهم تسهیلات ارزی به بخش غیردولتی، بخشی از ارز حساب ذخیره ارزی و یا ارز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را به‌عنوان سپرده در بانک‌های عامل جهت باز کردن خط اعتباری ارزی توسط بانک‌های عامل و بانک‌های خارجی و پرداخت تسهیلات بیشتر منظور کند.

ماده ۳۰- وجوه حاصل از واگذاری‌های موضوع این قانون به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در موارد زیر مصرف می‌شود:

۱. ایجاد خودتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی.

۲. اختصاص ۳۰ درصد از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به‌منظور فقرزدایی.

۳. ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته.

۴. اعطای تسهیلات (وجوه اداره شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذار شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته.

۵. مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹ درصد به‌منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه‌یافته.

۶. تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی با رعایت فصل پنج این قانون.

۷. ایفای وظایف حاکمیتی دولت در حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته و پرخطر.

۸. توسعه سرمایه انسانی دانش پایه و متخصص.

۹. کمک به تقویت منابع بانک توسعه تعاون.

۱۰. بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده‌سازی بنگاه‌ها جهت واگذاری.

تبصره ۱- اعتبارات بندهای فوق در قوانین بودجه سالانه در جدولی واحد درج خواهد شد.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت ۲ ماه از تصویب این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و وزارت تعاون تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۳۱ - مواد (۲۰) لغایت (۲۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تنفیذ می‌شود.

تبصره: دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۲۴ قانون مزبور، حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تصویب این قانون با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیات واگذاری خواهد رسید.

ماده ۲۲ - آن دسته از کارکنان بنگاه‌های دولتی که از نظر مقررات بازنشستگی تابع صندوق‌های خاص بازنشستگی وابسته به وزارتخانه و موسسات و شرکت‌های دولتی هستند و ارتباط استخدامی آنها با دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در اجرای سیاست‌های فروش سهام، قطع می‌شود، می‌تواند در صورت ادامه اشتغال در واحدهای فروخته شده و با رعایت ضوابط پرداخت حق بیمه مقرر به تفکیک سهم بیمه شده و کارفرما همچنان تابع مقررات صندوق بازنشستگی مربوط باشند.

تبصره- کلیه قوانین و مقررات مربوط به کسر حق بیمه و اختیارات سازمان تأمین اجتماعی در امور دریافت حق بیمه و اخذ جرایم ناشی از دیرکرد پرداخت حق بیمه از جمله مواد (۴۹) و (۵۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ نسبت به افراد و صندوق‌های فوق مجری خواهد بود.

ماده ۲۳ - قوه قضائیه مکلف است برای رسیدگی به تخلفات و جرایم ناشی از اجرای این قانون شعب خاصی را تعیین کند. این شعب منحصر به دعاوی مربوط به این قانون رسیدگی می‌کنند.

تبصره - قوه قضائیه مکلف است اقدام قانونی لازم برای تقدیم لایحه رسیدگی به تخلفات و جرایم موضوع این قانون را حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تصویب این قانون معمول دارد.

فصل ششم توزیع سهام عدالت

ماده ۲۴ - موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مکلف به انطباق نظام‌های ارزیابی کیفیت با استانداردهای بین‌المللی و اعمال تدریجی و قانونمند آن در کلیه بنگاه‌های اقتصادی است. آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل زمان‌بندی اعمال استانداردها ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد موسسه استاندارد به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۲۵ - در اجرای سیاست گسترش مالکیت عمومی به منظور تأمین عدالت اجتماعی، دولت مجاز است تا ۴۰ درصد مجموع ارزش سهام بنگاه‌های قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه ۲ ماده ۲ این قانون را با ضوابط ذیل به اتباع ایرانی مقیم داخل کشور واگذار کند:

الف) در مورد دو دهک پایین درآمدی با اولویت روستائینان، ۵۰ درصد تخفیف در قیمت سهام واگذاری با دوره تقسیط ۱۰ ساله.

ب) در مورد چهار دهک بعدی تا ۳۰ درصد تخفیف با تقسیط تا ۱۰ سال حسب مورد داده خواهد شد.

تبصره ۱ - مبنای قیمت‌گذاری، قیمت فروش نقدی سهام در بورس خواهد بود.

تبصره ۲ - تخفیف‌های مذکور در بند الف و ب این ماده به حساب کمک‌های بلاعوض به اقشار کم درآمد منظور می‌شود.

تبصره ۳ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و سایر نهادهای ذی‌ربط حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تصویب این قانون، افراد مشمول این ماده را با سازوکارهای عملی و دقیق شناسایی و شرایط واگذاری سهام به مشمولان را فراهم کند.

ماده ۲۶ - مشمولان بندهای الف و ب ماده ۲۵ این قانون در قالب شرکت‌های تعاونی شهرستانی ساماندهی شده و از ترکیب آنها شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به صورت شرکت‌های سهامی تشکیل و براساس قانون تجارت فعالیت می‌کنند. دولت موظف است جهت پذیرفته شدن شرکت‌های مذکور در بورس اوراق بهادار کمک‌های لازم را انجام دهد.

ماده ۲۷ - سازمان خصوصی‌سازی موظف است سهام موضوع ماده ۲۵ از هر بنگاه قابل واگذاری را مستقیماً بین شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی تقسیم کند. سهم هر یک از شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی متناسب با تعداد اعضای تعاونی‌های شهرستانی هر استان تعیین خواهد شد.

تبصره ۱ - نقل و انتقال سهام از سازمان خصوصی‌سازی به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی از مالیات معاف است.

تبصره ۲ - افزایش سرمایه در شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی ناشی از دریافت سهام از سازمان خصوصی‌سازی، همچنین افزایش سرمایه در شرکت‌های تعاونی شهرستانی ناشی از افزایش دارایی شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی مربوط از این محل، از مالیات معاف است.

ماده ۲۸ - فروش سهام واگذار شده به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی قبل از ورود این شرکت‌ها به بورس به میزانی که اقساط آن پرداخت شده یا به همین نسبت مشمول تخفیف واقع شده در بازارهای خارج از بورس مجاز است و سهام واگذار شده به همین نسبت از قید وثیقه آزاد می‌شود.

ماده ۲۹ - دولت مکلف است سهام موضوع ماده ۲۵ را به گونه‌ای واگذار کند که موجبات افزایش یا تداوم مالکیت و مدیریت دولت در شرکت‌های مشمول واگذاری را فراهم نکند. در انتخاب مدیران، دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۸۷ این قانون مجاز به اخذ وکالت از شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی نخواهند بود. آیین‌نامه اجرایی این فصل با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت تعاون و با همکاری نهادهای ذی‌ربط ظرف مدت حداکثر سه ماه از تصویب این قانون به تصویب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران خواهد رسید.

فصل هفتم - هیات واگذاری و وظایف آن

ماده ۴۰ - به منظور هماهنگی در اجرای مواد این قانون هیات واگذاری به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی متشکل از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱. وزیر امور اقتصادی و دارایی

۲. وزیر دادگستری

۳. رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
 ۴. وزیر وزارتخانه ذی‌ربط به‌عنوان ناظر بدون حق رای.
 ۵. دو نفر از نمایندگان به‌عنوان ناظر به انتخاب مجلس شورای اسلامی.
- دبیرخانه هیات در سازمان خصوصی‌سازی مستقر است. مصوبات هیات مذکور را وزیر امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می‌کند.
- ماده ۴۱ - وظایف و اختیارات هیات واگذاری به شرح زیر است:
۱. اجرای برنامه‌ها و خط‌مشی‌های کلی واگذاری و تعیین تکلیف بنگاه‌های مشمول واگذاری.
 ۲. تهیه آیین‌نامه نظام اقساطی واگذاری و نحوه دریافت بهای حقوق قابل واگذاری.
 ۳. تهیه آیین‌نامه شیوه‌های قیمت‌گذاری بنگاه‌ها و نحوه اعمال شیوه‌های مذکور در همین چارچوب.
 ۴. تهیه نظام تامین مالی، حمایت و تشویق خریداران به همراه تعیین چارچوب تعهدات خریداران و فروشنده.
 ۵. تهیه ضوابط نحوه انجام اصلاح ساختار بنگاه‌ها در موارد ضروری متضمن چارچوب حفظ و صیانت نیروی انسانی شاغل.
 ۶. تهیه نظام‌نامه فعالیت‌های فرهنگی - تبلیغاتی برای بسترسازی، بهبود و شفافیت امر واگذاری‌ها.
 ۷. تصویب آیین‌نامه نحوه بیمه مجریان و دست‌اندرکاران امر واگذاری.
 ۸. تهیه آیین‌نامه نحوه واگذاری سهام ترجیحی به مدیران و کارکنان.
 ۹. تهیه پیشنهاد واگذاری بلوکی بنگاه‌های مشمول واگذاری در بورس‌های خارجی.
 ۱۰. تصویب فهرست هر یک از موارد قابل فروش، انحلال، ادغام، تجزیه، اجازه و پیمان مدیریت و زمان‌بندی لازم به همراه میزان و روش واگذاری آنها در هر سال. فهرست مذکور شامل برنامه زمان‌بندی اقدام، روش، میزان و سایر شرایط واگذاری با توجه به وضعیت هر بازار مشترکا توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارتخانه ذی‌ربط تهیه می‌شود.
 ۱۱. تصویب قیمت موارد واگذاری.
 ۱۲. تصویب دستورالعمل نحوه تنظیم قراردادهای واگذاری مشتمل بر تعیین اختیارات و تعهدات طرفین قراردادها، وثایق و تضمین‌ها، شرایط فسخ یا اقاله، نحوه اعمال تخفیفات و جرایم.
 ۱۳. تصویب ضوابط مربوط به ویژگی‌های لازم و نحوه انتخاب مدیران و متخصصان در موارد واگذاری از طریق مذاکره.
 ۱۴. تصویب دستورالعمل اجرایی نحوه تنظیم قراردادهای تعهد پذیره‌نویسی موسسان تامین سرمایه متضمن ضوابط پرداخت حق‌الزحمه آنها.
 ۱۵. تصویب دستورالعمل ماده ۳۱ این قانون.
- تبصره - کلیه مواردی که توسط هیات واگذاری تهیه می‌شود به تصویب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ می‌رسد.
- فصل هشتم - شورای عالی اجرای سیاست کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و وظایف آن
- ماده ۴۲ - به‌منظور هماهنگی، نظارت و کنترل اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی برای ایفای وظایف محوله در این قانون مرکب از اعضای زیر تشکیل می‌شود:
۱. رییس‌جمهور یا معاون اول وی به‌عنوان رییس شورا
 ۲. وزیر امور اقتصادی و دارایی (دبیر شورا)
 ۳. وزیر تعاون
 ۴. وزیر یا وزرای وزارتخانه‌های ذی‌ربط
 ۵. وزیر دادگستری
 ۶. وزیر اطلاعات
 ۷. رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
 ۸. رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 ۹. دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام
 ۱۰. دادستان کل کشور
 ۱۱. رییس سازمان بازرسی کل کشور
 ۱۲. رییس دیوان محاسبات
 ۱۳. سه نفر از نمایندگان مجلس به انتخاب مجلس شورای اسلامی
 ۱۴. رییس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
 ۱۵. رییس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
 ۱۶. رییس اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
 ۱۷. سه نفر خیره و صاحب‌نظر اقتصادی از بخش‌های خصوصی و تعاونی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی با حکم رییس‌جمهور
 ۱۸. رییس سازمان خصوصی‌سازی.
 ۱۹. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار.
- تبصره ۱ - جلسات این شورا با حضور دو سوم اعضا رسمیت می‌یابد.

تبصره ۲ - تصمیمات این شورا در مورد بند ۴ ماده ۴۳ با دو سوم آرای اعضای مذکور در بندهای ۱ الی ۶ و در سایر موارد با رای اکثریت اعضا و در هر ۲ مورد به شرط تایید رییس‌جمهور، لازم‌الاجرا است.
تبصره ۳ - دبیرخانه شورا در سازمان خصوصی‌سازی مستقر است.
تبصره ۴ - شورا ملزم به داشتن سخنگو است. سخنگو موظف به اطلاع‌رسانی به موقع، شفاف و همه‌جانبه است.
ماده ۴۳ - وظایف و اختیارات شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به شرح زیر است:

۱. تبیین سیاست‌ها و خط‌مشی‌های اجرایی سالانه .
۲. نظارت بر فرایند اجرای سیاست کلی اصل ۴۴ .
۳. سازماندهی فعالیت‌های فرهنگی - تبلیغاتی برای اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ .
۴. تصویب آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، نظام‌نامه‌ها و ضوابطی که در این قانون مرجع تصویب این شورا است.

۵. تصویب شاخص‌های اجرایی برای تحقق اهداف سیاست‌های کلی اصل ۴۴ به منظور اعمال نظارت دقیق بر اجرای آنها.

۶. تدوین ساز و کارهای جلوگیری از نفوذ و سیطره بیگانگان بر اقتصاد ملی.

۷. تبیین نقش سیاست‌گذاری و هدایت و نظارت دولت.

۸. ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی در اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴

۹. فراخوان و تشویق عموم به سرمایه‌گذاری، کارآفرینی و بهبود فضای کسب و کار

تبصره: مصوبات این شورا را وزیر امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می‌کند.

فصل نهم - تسهیل رقابت و منع انحصار

ماده ۴۴ - تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی بخش‌های عمومی، دولتی، تعاونی و خصوصی مشمول مواد این فصل هستند.

ماده ۴۵- هرگونه تبانی از طریق قرارداد، توافق و یا تفاهم (اعم از کتبی، الکترونیکی، شفاهی و یا عملی) بین اشخاص که یک یا چند اثر زیر را به دنبال داشته باشد به نحوی که نتیجه آن بتواند اختلال در رقابت باشد ممنوع است:

۱. مشخص کردن قیمت‌های خرید یا فروش کالا یا خدمت و نحوه تعیین آن در بازار به طور مستقیم یا غیرمستقیم.

۲. محدود کردن یا تحت کنترل درآوردن مقدار تولید، خرید یا فروش کالا یا خدمت در بازار.

۳. تحمیل شرایط تبعیض‌آمیز در معاملات همسان به طرف‌های تجاری

۴. ملزم کردن طرف معامله به عقد قرارداد با اشخاص ثالث یا تحمیل کردن شروط قرارداد به آنها.

۵. موکول کردن انعقاد قرار داد به قبول تعهدات تکمیلی توسط طرف‌های دیگر که بنابر عرف تجاری با موضوع قرارداد ارتباطی ندارد.

۶. تقسیم یا تسهیم بازار کالا یا خدمت بین دو یا چند شخص.

۷. محدود کردن دسترسی اشخاص خارج از قرارداد، توافق یا تفاهم به بازار.

تبصره: قراردادهای میان تشکلهای کارگری و کارفرمایی به‌منظور تعیین دستمزد و مزایا تابع قانون کار است.

ماده ۴۶- اعمال ذیل که منجر به اختلال در رقابت می‌شود ممنوع است:

الف - احتکار و استتکاف از معامله

۱. استتکاف فردی یا جمعی از انجام معامله و یا محدود کردن مقدار کالا یا خدمت موضوع معامله.

۲. وادار کردن اشخاص دیگر به استتکاف از معامله و یا محدود کردن معاملات آنها با رقیب.

۳. ذخیره یا نابود کردن کالا یا امتناع از فروش آن و نیز امتناع از ارائه خدمت به نحوی که این ذخیره‌سازی، اقدام یا امتناع منجر به بالا رفتن ساختگی قیمت کالا یا خدمت در بازار شود، اعم از این‌که به طور مستقیم یا با واسطه انجام شود.

ب- قیمت‌گذاری تبعیض‌آمیز

عرضه و یا تقاضای کالا یا خدمت مشابه به قیمت‌هایی که حاکی از تبعیض بین دو یا چند طرف معامله و یا تبعیض قیمت بین مناطق مختلف به‌رغم یکسان بودن شرایط معامله و هزینه‌های حمل و سایر هزینه‌های جانبی آن باشد.

ج- تبعیض در شرایط معامله

قائل شدن شرایط تبعیض‌آمیز در معامله با اشخاص مختلف در وضعیت یکسان.

د - قیمت‌گذاری تهاجمی

۱. عرضه کالا یا خدمت به قیمتی پایین‌تر از هزینه تمام شده آن به نحوی که لطمه جدی به دیگران وارد کند یا مانع ورود اشخاص جدید به بازار شود.

۲. ارائه هدیه، جایزه، تخفیف یا امثال آن که موجب وارد شدن لطمه جدی به دیگران شود.

تبصره - تشخیص لطمه جدی، بر عهده شورای رقابت است.

ه - اظهارات گمراه‌کننده

هر اظهار شفاهی، کتبی یا هر عملی که:

۱. کالا یا خدمت را به صورت غیرواقعی با کیفیت، مقدار، درجه، وصف، مدل یا استاندارد خاص نشان دهد و یا کالا و یا خدمت رقبا را نازل جلوه دهد.
۲. کالای تجدید ساخت شده یا دست دوم، تعمیری یا کهنه را نو معرفی کند.

۳. وجود خدمات پس از فروش، ضمانتنامه تعهد به تعویض، نگهداری، تعمیر کالا یا هر قسمتی از آن و یا تکرار یا تداوم خدمت تا حصول نتیجه معینی را القاء کند، در حالی که چنین امکاناتی وجود نداشته باشد.

۴. اشخاص را از حیث قیمت کالا یا خدمتی که فروخته یا ارائه شده است یا می‌شود، فریب دهد و فروش یا خرید اجباری

۱. منوط کردن فروش يك کالا یا خدمت به خرید کالا یا خدمت دیگر یا بالعکس.
۲. وادار کردن طرف مقابل به معامله با شخص ثالث به صورتی که اتمام معامله به عرضه یا تقاضای کالا یا خدمت دیگری ارتباط داده شود.

۳. معامله با طرف مقابل با این شرط که طرف مذکور از انجام معامله با رقیب امتناع ورزد.
ز- عرضه کالا یا خدمت غیراستاندارد

عرضه کالا و یا خدمت مغایر با استانداردهای اجباری اعلام شده توسط مراجع ذيصلاح از جمله راجع به کاربرد، ترکیب، کیفیت، محتویات، طراحی، ساخت، تکمیل و یا بسته‌بندی.

ح- مداخله در امور داخلی و یا معاملات بنگاه یا شرکت رقیب

ترغیب، تحریک و یا وادار ساختن يك یا چند سهامدار، صاحب سرمایه، مدیر یا کارکنان يك بنگاه و یا شرکت رقیب از طریق اعمال حق رای، انتقال سهام، افشای اسرار، مداخله در معاملات بنگاه‌ها و یا شرکت‌ها یا روش‌های مشابه دیگر به انجام عملی که به ضرر رقیب باشد.

ط - سوءاستفاده از وضعیت اقتصادی مسلط

سوءاستفاده از وضعیت اقتصادی مسلط به یکی از روش‌های زیر:

۱. تعیین، حفظ و یا تغییر قیمت يك کالا یا خدمت به صورتی غیرمتعارف،

۲. تحمیل شرایط قراردادی غیرمنصفانه،

۳. تحدید مقدار عرضه و یا تقاضا به‌منظور افزایش و یا کاهش قیمت بازار،

۴. ایجاد مانع به‌منظور مشکل کردن ورود رقبای جدید یا حذف بنگاه‌ها یا شرکت‌های رقیب در يك فعالیت خاص،

۵. مشروط کردن قراردادهای پذیرش شرایطی که از نظر ماهیتی یا عرف تجاری، ارتباطی با موضوع چنین قراردادهایی نداشته باشد،

۶. تملك سرمایه و سهام شرکت‌ها به‌صورتی که منجر به اخلال در رقابت شود.

ی- محدود کردن قیمت فروش مجدد

مشروط کردن عرضه کالا یا خدمت به خریدار به پذیرش شرایط زیر:

۱. اجبار خریدار به قبول قیمت فروش تعیین شده یا محدود کردن وی در تعیین قیمت فروش به هر شکلی.

۲. مقید کردن خریدار به حفظ قیمت فروش کالا یا خدمتی معین، برای بنگاه یا شرکتی که از او کالا یا خدمت خریداری می‌کند یا محدود کردن بنگاه یا شرکت مزبور در تعیین قیمت به هر شکلی.

ك - کسب غیرمجاز، سوء استفاده از اطلاعات و موقعیت اشخاص

۱ - کسب و بهره‌برداری غیرمجاز از هرگونه اطلاعات داخلی رقبا در زمینه تجاری، مالی، فنی و نظایر آن به نفع خود یا اشخاص ثالث.

۲ - کسب و بهره‌برداری غیرمجاز از اطلاعات و تصمیمات مراجع رسمی، قبل از افشاء یا اعلان عمومی آنها و یا کتمان آنها به نفع خود یا اشخاص ثالث

۳ - سوءاستفاده از موقعیت اشخاص به نفع خود یا اشخاص ثالث.

ماده ۴۷- هیچ يك از مدیران، مشاوران یا سایر کارکنان شرکت یا بنگاه نمی‌توانند با هدف ایجاد محدودیت یا اخلال در رقابت در يك و یا چند بازار، به طور همزمان متصدی سمتی در شرکت و یا بنگاهی مرتبط و یا دارای فعالیت مشابه باشند.

ماده ۴۸- هیچ شخص حقیقی یا حقوقی نباید سرمایه یا سهام شرکت‌ها یا بنگاه‌های دیگر را به نحوی تملك کند که موجب اخلال در رقابت در يك و یا چند بازار شود.

تبصره- موارد زیر از شمول این ماده مستثنا هستند:

۱. تملك سهام یا سرمایه به‌وسیله کارگزار یا کارگزار معامله‌گری که به کار خرید و فروش اوراق بهادار اشتغال دارد، مادامی که از حق رای سهام برای اخلال در رقابت سوءاستفاده نشود.

۲. دارا بودن یا تحصیل حقوق رهنی نسبت به سهام و سرمایه شرکت‌ها و بنگاه‌های فعال در بازار يك کالا یا يك خدمت به شرط این‌که منجر به اعمال حق رای در این شرکت‌ها یا بنگاه‌ها نشود.

۳. در صورتی که سهام یا سرمایه تحت شرایط اضطراری تملك شده باشد، مشروط براینکه حداکثر ظرف يك ماه از تاریخ تملك، موضوع به اطلاع شورای رقابت برسد و بیش‌تر از مدت زمانی که شورا تعیین می‌کند تملك ادامه نیابد.

ماده ۴۹- ادغام شرکت‌ها یا بنگاه‌ها در موارد زیر ممنوع است:

۱. در جریان ادغام یا در نتیجه آن اعمال مذکور در ماده ۴۶ اعمال شود.
۲. هرگاه در نتیجه ادغام، قیمت کالا یا خدمت به طور نامتعارفی افزایش یابد.
۳. هرگاه ادغام موجب ایجاد تمرکز شدید در بازار شود.
۴. هرگاه ادغام منجر به ایجاد بنگاه یا شرکت کنترل‌کننده در بازار شود.
تبصره ۱ - در مواردی که پیشگیری از توقف فعالیت بنگاه‌ها و شرکت‌ها یا دسترسی آنها به دانش فنی جز از طریق ادغام امکان‌پذیر نباشد، هر چند ادغام منجر به بندهای (۳) و (۴) این ماده شود، مجاز است.

تبصره ۲ - دامنه تمرکز شدید را شورای رقابت تعیین و اعلام می‌کند.
ماده ۵۰ - بنگاه‌ها و شرکت‌ها می‌توانند در مورد شمول مواد (۴۸) و (۴۹) این قانون بر اقدامات خود از شورای رقابت کسب تکلیف کنند. شورای رقابت مکلف است حداکثر ظرف یک‌ماه از تاریخ وصول تقاضا در هر یک از موارد مذکور آن را بررسی و نتیجه را به‌طور کتبی یا به‌وسیله دادن پیام مطمئن به متقاضی اعلام کند. در صورت اعلام عدم شمول مواد (۴۸) و (۴۹) این قانون به اقدامات موضوع استعلام یا عدم ارسال پاسخ از سوی شورا ظرف مدت مقرر، اقدامات مذکور صحیح تلقی می‌شود.
ماده ۵۱ - افراد صنفی مشمول قانون نظام صنفی که به عرضه جزئی (خرده فروشی) کالاها یا خدمات می‌پردازند، از شمول این فصل مستثنا هستند.

ماده ۵۲ - حقوق و امتیازات انحصاری ناشی از مالکیت فکری نباید موجب نقض مواد (۴۵) تا (۴۹) این قانون شود، در این صورت شورای رقابت اختیار خواهد داشت یک یا چند تصمیم زیر را اتخاذ کند:
الف) توقف فعالیت یا عدم اعمال حقوق انحصاری از جمله تحدید دوره اعمال حقوق انحصاری،
ب) منع طرف قرارداد، توافق یا مصالحه مرتبط با حقوق انحصاری از انجام تمام یا بخشی از شرایط و تعهدات مندرج در آن.

ج) ابطال قراردادها، توافقی‌ها یا تفاهم مرتبط با حقوق انحصاری در صورت موثر نبودن تدابیر موضوع بندهای «الف» و «ب» این ماده.

ماده ۵۳ - هرگونه کمک و اعطای امتیاز دولتی (ریالی، ارزی، اعتباری، معافیت، تخفیف، ترجیح، اطلاعات یا مشابه آن)، به صورت تبعیض‌آمیز به یک یا چند بنگاه یا شرکت که موجب تسلط در بازار یا اختلال در رقابت شود، ممنوع است.

ماده ۵۴ - برای نیل به اهداف این فصل شورایی تحت عنوان «شورای رقابت» تشکیل می‌شود. ترکیب و شرایط انتخاب اعضای شورا به شرح زیر است:

الف - ترکیب اعضا

۱. دو نفر از قضات دیوان عالی کشور به انتخاب و حکم رئیس قوه قضاییه
۲. دو صاحب‌نظر اقتصادی برجسته به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و حکم رئیس‌جمهور
۳. یک حقوقدان برجسته و آشنا به حقوق اقتصادی به پیشنهاد وزیر دادگستری و حکم رئیس‌جمهور
۴. دو صاحب‌نظر در تجارت به پیشنهاد وزیر بازرگانی و حکم رئیس‌جمهور
۵. یک صاحب‌نظر در صنعت به پیشنهاد وزیر صنایع و معادن و حکم رئیس‌جمهور
۶. یک صاحب‌نظر در خدمات زیربنایی به پیشنهاد رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و حکم رئیس‌جمهور

۷. یک متخصص امور مالی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و حکم رئیس‌جمهور

۸. یک نفر به انتخاب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

۹. یک نفر به انتخاب اتاق تعاون مرکزی

۱۰. سه نماینده مجلس از بین اعضای کمیسیون‌های اقتصادی، برنامه و بودجه و محاسبات و صنایع و معادن از هر کمیسیون یک نفر به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر
تبصره ۱ - رئیس شورا از بین صاحب‌نظران اقتصادی عضو شورا، موضوع بند «۲» به پیشنهاد اعضا و با حکم رئیس‌جمهور منصوب می‌شود

تبصره ۲ - نایب رئیس از بین اعضای شورا به پیشنهاد اعضا و با حکم رئیس شورا منصوب می‌شود.

ب - شرایط انتخاب اعضا

۱. تابعیت جمهوری اسلامی ایران
۲. دارا بودن حداقل چهل سال سن
۳. دارا بودن مدرک دکترای معتبر برای اعضای صاحب‌نظر اقتصادی و حداقل مدرک کارشناسی برای صاحب‌نظران تجاری و صنعتی و خدمات زیربنایی و مالی
۴. نداشتن محکومیت کیفری مؤثر و یا محکومیت قطعی به ورشکستگی به تقصیر یا به تقلب
۵. دارا بودن حداقل ده سال سابقه کار مفید و مرتبط
۶. نداشتن محکومیت قطعی انتظامی از بند «د» به بالا موضوع قانون رسیدگی به تخلفات اداری
تبصره - به استثنای قاضی، بازنشسته بودن افراد مانع انتخاب نخواهد بود.

ماده ۵۵ - به‌منظور انجام امور کارشناسی و اجرایی و فعالیت‌های دبیرخانه‌ای شورای رقابت، مرکز ملی رقابت در قالب موسسه‌ای دولتی مستقل زیر نظر رئیس‌جمهور تشکیل می‌شود که تشکیلات آن به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیات وزیران تعیین می‌شود. تغییرات بعدی تشکیلات مرکز ملی رقابت با پیشنهاد شورای رقابت و تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیات وزیران خواهد بود.

- تبصره ۱- رییس شورای رقابت، رییس مرکز ملی رقابت نیز هست.
- تبصره ۲- در تأمین نیروی انسانی مورد نیاز مرکز ملی رقابت اولویت با کارکنان رسمی و پیمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌ها و موسسات دولتی است.
- تبصره ۳- آیین‌نامه تشویق اعضای شورای رقابت و کارکنان مرکز ملی رقابت به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
- ماده ۵۶- دوره تصدی، اشتغال و رویه یا نحوه رسیدگی به تخلفات اعضای شورای رقابت به شرح زیر است:
- دوره تصدی عضو قاضی دو سال و سایر اعضا شش سال است و انتصاب مجدد آنان برای عضو قاضی دو دوره و برای سایر اعضا یک دوره دیگر مجاز خواهد بود.
 - دوره تصدی کسانی که به دلایلی جانشین اعضای شورا می‌شوند، به میزان بقیه دوره تصدی عضو قبلی خواهد بود.
 - اعطای مأموریت به کارمندان دولت و قوه قضائیه برای عضویت آنان در شورا و هیأت تجدیدنظر الزامی است.
 - اشتغال رییس و اعضای شورای رقابت به صورت تمام‌وقت است. افراد مذکور نمی‌توانند همزمان شغل و یا مسوولیت دیگری در بخش عمومی، خصوصی یا تعاونی داشته باشند.
- تبصره ۱ - اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها در صورتی که تنها به اندازه ساعات موظف تدریس کنند از این بند مستثنا هستند.
- به تخلفات اعضای شورای رقابت و هیأت تجدیدنظر، به جز قاضی منتخب رییس قوه قضاییه و نیز کارمندان مرکز ملی رقابت برابر مقررات قانون نحوه رسیدگی به تخلفات اداری و به تخلفات قاضی منتخب رییس قوه قضاییه، طبق مقررات قانونی در دادسراها و دادگاه‌های انتظامی قضات رسیدگی خواهد شد.
- تبصره ۲- اعضای مذکور در بندهای ۸، ۹ و ۱۰ ماده ۵۴ این قانون از شمول حکم بند ۴ این ماده مستثنا هستند.
- ماده ۵۷- تضمین موقعیت شغلی اعضای شورا و نحوه استقلال آن به شرح زیر است:
- هیچ یک از اعضای شورای رقابت را نمی‌توان برخلاف میل او از عضویت در شورا برکنار کرد مگر در موارد زیر:
 - الف- ناتوانی در انجام وظایف محوله به تشخیص دو سوم اعضای شورا.
 - ب- محکومیت‌های مذکور در جزه‌های «۳» و «۵» بند «ب» ماده (۵۴) این قانون.
 - ج- محکومیت قطعی به دلیل سواستفاده از مقررات مواد (۷۶) و (۷۷) این قانون.
 - د- از دست دادن اهلیت استیفا
 - ه- غیبت غیرموجه بیش از دو ماه متوالی و سه ماه غیرمتوالی در هر سال از حضور در شورا با تشخیص اکثریت اعضای شورای رقابت
 - و- نقض تکالیف و محدودیت‌های موضوع ماده (۶۹) این قانون و تخطی از مقررات موضوع مواد (۷۶) و (۷۷) به تشخیص اکثریت اعضای شورای رقابت
 - در صورت کناره‌گیری داوطلبانه یا فوت هر یک از اعضای شورا و همچنین در صورت بروز موجبات عزل به نحو مذکور در فوق، مراتب همراه با دلایل و مدارک و مستندات مربوط حسب مورد توسط رییس شورا یا نایب رییس وی به مرجع انتصاب‌کننده عضو، جهت انتصاب عضو جانشین اعلام می‌شود. مرجع مزبور مکلف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول تقاضا، در چارچوب ماده (۵۴) این قانون، عضو جانشین را انتخاب و به شورای رقابت معرفی کند.
 - اعضای شورای رقابت را نمی‌توان به دلیل اتخاذ تصمیمات در چارچوب وظایف قانونی و یا اظهاراتی که به استناد قانون می‌کنند، تحت تعقیب قرار داد.
 - شورای رقابت در رسیدگی و تصمیم‌گیری مطابق مقررات این فصل از استقلال کامل برخوردار است.
- ماده ۵۸- جلسات شورا با حضور دو سوم اعضا و به ریاست رییس و در غیاب او نایب رییس رسمیت خواهد داشت. تصمیمات شورا با رای اکثریت اعضای صاحب رای مشروط برآنکه از پنج رای کمتر نباشد، معتبر خواهد بود و تصمیمات شورا درخصوص ماده (۶۲) این قانون در صورتی اعتبار خواهد داشت که رای حداقل یک قاضی عضو نیز در آن مثبت باشد.
- ماده ۵۹- علاوه بر موارد تصریح شده در سایر مواد، این شورا وظایف و اختیار زیر را نیز دارد:
- تشخیص مصادیق رویه‌های ضدرقابتی و معافیت‌های موضوع این قانون و اتخاذ تصمیم در مورد این معافیت‌ها.
 - ارزیابی وضعیت و تعیین محدوده بازار کالاها و خدمات مرتبط با مواد (۴۵) تا (۴۹).
 - تدوین و ابلاغ راهنماها و دستورالعمل‌های لازم به منظور اجرای این فصل و دستورالعمل‌های داخلی شورا.
 - ارائه نظرات مشورتی به هیأت‌وزیران برای تنظیم لوایح مورد نیاز.
 - تصویب ضوابط تنظیم قیمت، مقدار و شرایط دسترسی به بازار کالاها و خدمات انحصاری در هر مورد.

ماده ۶۰- شورای رقابت می‌تواند در حوزه کالا یا خدمتی خاص که بازار آن مصداق انحصار طبیعی است، پیشنهاد تشکیل نهاد تنظیم‌کننده بخشی را برای تصویب به هیات وزیران ارائه و قسمتی از وظایف و اختیارات تنظیمی خود در حوزه مزبور را به تنظیم‌کننده بخشی واگذار کند.

ترکیب اعضای نهادهای تنظیم‌کننده بخشی به پیشنهاد شورای رقابت با تصویب هیات وزیران تعیین می‌شود. شرایط انتخاب اعضای این نهادها، مطابق بند «ب» ماده (۵۴) این قانون است و اعضای آنها در حیطه وظایف و اختیارات تفویض شده، مسوولیت‌های پیش‌بینی شده در این قانون برای اعضای شورای رقابت را برعهده دارند.

در هر حال هیچ نهاد تنظیم‌کننده بخشی، نمی‌تواند مغایر با این قانون یا مصوبات شورای رقابت در زمینه تسهیل رقابت تصمیمی بگیرد یا اقدام کند.

ماده ۶۱- اختیار شورا برای بازرسی و تحقیق به شرح زیر است:

الف - بازرسی

شورای رقابت اختیار دارد در اجرای وظایف و ماموریت‌های خود برای رسیدگی به دعاوی و پرونده‌های طرح شده، بنگاه‌ها و شرکت‌ها را بازرسی کند و اجازه ورود به اماکن، انبارها، وسایل نقلیه، رایانه‌ها و تفتیش آنها و نیز جواز بازرسی از فعالیت‌های اقتصادی، اموال، رایانه‌ها، دفاتر و سایر اوراق را صادر کند. اختیار بازرسی شورا همچنین شرکت در جلسات مجامع عمومی و جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از جمله مصوبات هیات مدیره نیز مشمول اختیار بازرسی شورا است.

ب- تحقیق

شورا اختیار دارد در اجرای وظایف و ماموریت‌های خود، با استفاده از یک یا چند راهکار زیر، رسیدگی به موضوعات مرتبط با این قانون و شکایات را انجام دهد:

۱. احضار مشتکی عنه برای حضور در شورا یا مرکز به منظور انجام تحقیقات از او.
۲. احضار شهود و یا هر شخص دیگر که حضور آنها به منظور رسیدگی به شکایات ضروری تشخیص داده شود.

۳. درخواست گزارش، اطلاعات، مدارک، مستندات و سوابق (اعم از کاغذی یا الکترونیکی) مرتبط با رویه‌های ضدرقابتهای از اشخاص حقیقی و حقوقی.

۴. دعوت از کارشناسان و موسسات تخصصی و دریافت اظهارنظر آنان در فرآیند تحقیق و بازرسی.
تبصره ۱ - شورای رقابت باید صدور مجوز تحقیقات و بازرسی و محدوده آن را در اجرای این ماده در هر مورد حسب مورد از یکی از قضات عضو شورا یا یکی از پنج قاضی که بدین منظور توسط رییس قوه قضائیه (از بین قضات با حداقل ده سال سابقه) انتخاب و معرفی می‌شوند، درخواست کند. قاضی موظف است حداکثر ظرف دو هفته تصمیم بگیرد. انجام تحقیقات و بازرسی منوط به حکم قاضی است.

تبصره ۲ - شورا می‌تواند امر تحقیق و بازرسی را به موسسات تخصصی و اشخاص متخصص حقیقی و حقوقی که طبق قوانین خاص تشکیل و احراز صلاحیت شده اند، ارجاع کند.

ماده ۶۲- هرگاه شورا پس از وصول شکایات یا انجام تحقیقات لازم احراز کند که یک یا چند مورد از رویه‌های ضدرقابتهای موضوع مواد (۴۵) تا (۴۹) این قانون توسط بنگاه‌های اعمال شده است، می‌تواند حسب مورد یک یا چند مورد از تصمیمات زیر را اتخاذ کند:

۱. دستور به فسخ هر نوع قرارداد، توافق و تفاهم متضمن رویه‌های ضدرقابتهای موضوع مواد (۴۴) تا (۴۹) این قانون.

۲. دستور به توقف طرفین توافق یا توافق‌های مرتبط با آن از ادامه رویه‌های ضدرقابتهای مورد نظر.

۳. دستور به توقف هر رویه ضدرقابتهای یا عدم تکرار آن.

۴. اطلاع‌رسانی عمومی در جهت شفافیت بیشتر بازار.

۵. دستور به عزل مدیرانی که برخلاف مقررات ماده (۴۷) این قانون انتخاب شده‌اند.

۶. دستور به واگذاری سهام یا سرمایه بنگاه‌ها یا شرکت‌ها که برخلاف ماده (۴۸) این قانون حاصل شده است.

۷. الزام به تعلیق یا دستور به ابطال هرگونه ادغام که برخلاف ممنوعیت ماده (۴۹) این قانون انجام شده و یا الزام به تجزیه شرکت‌های ادغام شده.

۸. دستور استرداد اضافه درآمد و یا توقیف اموالی که از طریق ارتکاب رویه‌های ضدرقابتهای موضوع مواد (۴۵) تا (۴۹) این قانون تحصیل شده‌اند از طریق مراجع ذیصلاح قضایی.

۹. دستور به بنگاه یا شرکت به عدم فعالیت در یک زمینه خاص یا در منطقه یا مناطق خاص.

۱۰. دستور به اصلاح اساسنامه، شرکتنامه یا صورتجلسات مجامع عمومی یا هیات مدیره شرکت‌ها یا ارائه پیشنهاد لازم به دولت درخصوص اصلاح اساسنامه‌های شرکت‌ها و موسسات بخش عمومی.

۱۱. الزام بنگاه‌ها و شرکت‌ها به رعایت حداقل عرضه و دامنه قیمتی در شرایط انحصاری.

۱۲. تعیین جریمه نقدی از ده میلیون ریال تا یک میلیارد ریال، در صورت نقض ممنوعیت‌های ماده (۴۶) این قانون.

آیین‌نامه مربوط به تعیین میزان جرایم نقدی متناسب با عمل ارتکابی به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت بازرگانی و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۶۳- شورای رقابت تنها مرجع رسیدگی به رویه‌های ضدرقابتهای است و مکلف است راسا و یا براساس شکایت هر شخصی اعم از حقیقی یا حقوقی از جمله دادستان کل یا محل، دیوان محاسبات کل کشور، سازمان بازرسی کل کشور، تنظیم‌کننده‌های بخشی، سازمان‌ها و نهادهای وابسته به

دولت، تشکل‌های صنفی، انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان و دیگر سازمان‌های غیردولتی، بررسی و تحقیق در خصوص رویه‌های ضدرقابتهی را آغاز و در چارچوب ماده (۶۲) این قانون تصمیم بگیرد. شورا مکلف است برای رسیدگی به موضوع شکایات، وقت رسیدگی تعیین و آن را به طرفین ابلاغ کند. طرفین می‌توانند شخصا در جلسه حضور یابند یا وکیل معرفی کنند یا لایحه دفاعیه به شورا تقدیم کنند. تبصره - تخلفات موضوع فصل هشتم قانون نظام صنفی چنانچه موجب اخلاف در رقابت باشد مطابق مقررات این قانون رسیدگی خواهد شد. در صورت بروز اخلاف، حل اخلاف با کمیته‌ای مرکب از یکی از اعضای شورای رقابت به انتخاب رییس شورا، یک نفر نماینده از هیات عالی نظارت موضوع ماده (۵۳) قانون نظام صنفی و یک نفر به انتخاب وزیر دادگستری خواهد بود. رای اکثریت اعضای هیات قطعی است. محل استقرار کمیته، در وزارت دادگستری خواهد بود.

ماده ۶۴- تصمیمات شورای رقابت به‌موجب ماده (۶۲)، ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ به‌ذینفع قابل تجدیدنظر در هیات تجدیدنظر موضوع ماده (۶۵) این قانون است. این مدت برای اشخاص مقیم خارج دو ماه خواهد بود. در صورت عدم تجدیدنظرخواهی در مدت یاد شده و همچنین در صورت تأیید تصمیمات شورا در هیات تجدیدنظر، این تصمیمات قطعی است.

تبصره: در مواردی که تصمیمات شورا، به تشخیص شورا جنبه عمومی داشته باشد، پس از قطعیت باید به هزینه محکوم علیه در یکی از جراید کثیرالانتشار منتشر شود.

ماده ۶۵ - محل استقرار، ترکیب هیات تجدیدنظر، شرایط انتخاب و نحوه تصمیم‌گیری در این هیات به‌شرح زیر است:

۱. هیات تجدیدنظر که در تهران مستقر خواهد بود، از افراد زیر تشکیل می‌شود:

الف- سه قاضی دیوان عالی کشور به انتخاب و حکم رییس قوه قضاییه.

ب- دو صاحب‌نظر اقتصادی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و حکم رییس‌جمهور.

ج- دو صاحب‌نظر در فعالیت‌های تجاری و صنعتی و زیربنایی به پیشنهاد مشترک وزرای صنایع و معادن و بازرگانی و حکم رییس‌جمهور.

۲. اعضای هیات تجدیدنظر باید حداقل دارای پانزده سال سابقه کار مفید و مرتبط باشند. سایر شرایط انتخاب اعضا و همچنین ضوابط مرتبط با دوره تصدی اعضا، اشتغال، عزل و رسیدگی به تخلفات اعضا و نیز موقعیت شغلی و ضوابط استخدامی و حقوق و مزایای آنان به ترتیبی خواهد بود که در بند «ب» ماده (۵۴) و مواد (۵۶) و (۵۷) این قانون ذکر شده است.

۳. نحوه تصمیم‌گیری هیات تجدیدنظر به‌شرح زیر است:

الف- تصمیمات هیات تجدیدنظر منوط به تصویب اکثریت اعضای آن است، ولی رای تجدیدنظر در مورد تصمیمات ماده (۶۲) این قانون در عین حال باید متضمن موافقت حداقل دو عضو قاضی این هیات باشد.

ب- هیات تجدیدنظر می‌تواند، امر تحقیق و بازرسی را به موسسات تخصصی و اشخاص حقیقی و حقوقی که طبق قوانین خاص تشکیل و احراز صلاحیت شده‌اند، ارجاع کند.

ج- هیات تجدیدنظر می‌تواند تصمیمات شورا را نقض یا عینا تأیید یا حسب مورد آن را تعدیل یا اصلاح کند یا مستقلا تصمیم دیگری بگیرد.

د- تصمیمات هیات تجدیدنظر به‌شرح بند فوق قطعی و لازمالاجرا خواهد بود و در هیچ یک از مراجع اداری و قضایی قابل اعتراض نیست.

۴. هیات تجدیدنظر می‌تواند طرفین دعوا را برای ادای توضیحات دعوت کند و همچنین طرفین و یا وکیل آنها بنا به تشخیص خود می‌توانند حضورا یا با ارائه لایحه دفاعیه نسبت به ادای توضیحات در جلسه رسیدگی به پرونده مطروحه اقدام کند، در غیر این صورت هیات با توجه به مدارک و مستندات مضبوط در پرونده، تصمیم مقتضی خواهد گرفت.

ماده ۶۶- تصمیمات شورای رقابت جز در مورد بند «۱۲» ماده (۶۲) این قانون پس از ابلاغ به‌ذینفع قابل اجراست و تجدیدنظرخواهی ذینفع به‌موجب ماده (۶۴) مانع اجرا نخواهد شد.

در هر صورت ذینفع می‌تواند همزمان با تجدیدنظرخواهی یا پس از آن تا زمان تصمیم‌گیری هیات تجدیدنظر، توقف اجرای تصمیم شورای رقابت را تقاضا کند و هیات تجدیدنظر فوراً به تقاضا رسیدگی کرده و می‌تواند با اخذ تأمین یا تضمین مناسب دستور توقف اجرای تصمیمات شورای رقابت را صادر کند.

ماده ۶۷- اشخاص حقیقی و حقوقی خسارت‌دیده از رویه‌های ضدرقابتهی مزبور در این قانون، می‌توانند حداکثر ظرف یک سال از زمان قطعیت تصمیمات شورای رقابت یا هیات تجدیدنظر مبنی بر اعمال رویه‌های ضدرقابتهی، به‌منظور جبران خسارت به دادگاه صلاحیتدار دادخواست بدهند. دادگاه ضمن رعایت مقررات این قانون در صورتی به دادخواست رسیدگی می‌کند که خواهان رونوشت رای قطعی شورای رقابت یا هیات تجدیدنظر را به دادخواست مذکور پیوست کرده باشد.

تبصره - در مواردی که تصمیمات شورای رقابت یا هیات تجدیدنظر جنبه عمومی داشته و پس از قطعیت از طریق جراید کثیرالانتشار منتشر می‌شود، اشخاص ثالث ذینفع می‌توانند با اخذ گواهی از شورای رقابت مبنی بر شمول تصمیم مزبور بر آنها، دادخواست خود را به دادگاه صلاحیتدار بدهند. صدور حکم به جبران خسارت، منوط به ارائه گواهی یادشده است و دادگاه در صورت درخواست خواهان مبنی بر تقاضای صدور گواهی یا صدور قرار اناطه، تا اعلام پاسخ شورای رقابت از رسیدگی خودداری می‌کند. رسیدگی شورا به درخواست‌های موضوع این تبصره خارج از نوبت خواهد بود.

ماده ۶۸- شورای رقابت می‌تواند در کلیه جرایم موضوع این قانون سمت شاکی داشته باشد و از دادگاه صلاحیت‌دار برای جبران خسارت وارد شده به منافع عمومی درخواست رسیدگی کند.
ماده ۶۹- تکالیف و محدودیت‌های اعضای شورای رقابت، هیات تجدیدنظر و کارکنان مرکز ملی رقابت به شرح زیر است:

۱. ممنوعیت شرکت در جلسات و تصمیم‌گیری در موارد موضوع ماده (۹۱) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی.

تصمیماتی که بدون رعایت این بند اتخاذ شود و منجر به تحصیل منافع مستقیم و یا غیرمستقیم یا معافیت از تکلیفی برای عضو مربوط شود، باطل و فاقد اثر قانونی خواهد بود.

تبصره- چنانچه بنا به محدودیت فوق فرد یا افرادی از اعضای شورای رقابت یا هیات تجدیدنظر از شرکت در جلسات شورا و تصمیم‌گیری منع شوند، شورای رقابت یا هیات تجدیدنظر از مرجع معرفی‌کننده عضو مزبور، درخواست معرفی عضو جایگزین را برای رسیدگی به این موضوع می‌کند.

۲. وظیفه حفظ اطلاعات داخلی

اعضای شورای رقابت، هیات تجدیدنظر و همچنین کارکنان مرکز ملی رقابت و هر شخصی که قبلاً در این سمت‌ها مشغول به کار بوده است، نباید اطلاعات داخلی بنگاه‌ها، شرکت‌ها یا اشخاصی را که در جریان انجام وظیفه یا به این مناسبت از آنها اطلاع یافته‌اند، فاش کنند یا به‌طور مخفیانه از آن به نفع خود یا اشخاص دیگر بهره بگیرند.

۳. ممنوعیت اظهارنظر قبل از اتخاذ تصمیم

اعضای شورای رقابت و هیات تجدیدنظر و نیز کارکنان مرکز ملی رقابت نباید قبل از اتخاذ تصمیم، درخصوص تخلفات بنگاه‌ها، شرکت‌ها یا اشخاص از مقررات این قانون به صورت کتبی یا شفاهی اظهارنظر کنند.

ماده ۷۰- شورای رقابت موظف است امکان دسترسی عموم به ضوابط، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط با این فصل را فراهم و گزارش عملکرد سالانه اجرای این فصل را تنظیم و برای عموم منتشر کند.

ماده ۷۱- تصمیمات قطعی شورای رقابت یا هیات تجدیدنظر حسب مورد به‌دست واحد اجرای احکام مدنی دادگستری اجرا می‌شود.

ماده ۷۲- آیین‌نامه اجرایی موضوع این فصل از جمله نحوه بازرسی، تحقیق، ثبت استعلامات و وصول شکایات به پیشنهاد شورای رقابت حداکثر ظرف مدت ۶ ماه به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۷۳- هر کس برای اخذ گواهی یا مجوزهای موضوع این فصل یا در جریان رسیدگی به رویه‌های ضدرقابتهی اعم از مرحله بازرسی و تحقیقات اظهارات خلاف واقع کند و یا از ارائه اطلاعات و اسناد و مدارکی که می‌تواند در نتیجه تصمیمات شورای رقابت و هیات تجدیدنظر موثر باشد، خودداری کند و همچنین هر کس که به شورای رقابت، هیات تجدیدنظر و مرکز ملی رقابت مدارک و اسناد جعلی یا خلاف واقع تسلیم کند یا اطلاعات، مدارک و اسناد مرتبط با رویه‌های ضدرقابتهی را صرفنظر از قالب آنها به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم نابود کند، تغییر دهد یا تحریف کند، به حبس تعزیری از سه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی از ده میلیون ریال تا یکصد میلیون ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

چنانچه ارائه اسناد و مدارک یا بیان اظهارات خلاف واقع یا جعلی منجر به اخذ گواهی یا مجوزهای مزبور در این فصل شده باشد، دادگاه علاوه بر تعیین مجازات مقرر در این ماده، با تقاضای ذی‌نفع، حسب مورد حکم به ابطال گواهی یا مجوز مزبور صادر می‌کند.

ماده ۷۴- هر کارشناس یا خبره یا صاحب‌نظری که شهادت یا اظهارنظر او برابر مقررات این فصل درخواست شود و برخلاف واقع شهادتی دهد که در تصمیمات شورای رقابت و هیات تجدیدنظر مؤثر واقع شود، به حبس تعزیری از یک تا سه سال یا به جزای نقدی از سی میلیون ریال تا سیصد میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

تبصره - علاوه بر مجازات‌های فوق، شهادت کذب مشمول مجازات مقرر در قانون مجازات اسلامی نیز هست.

ماده ۷۵- هر کس به قصد صدمه زدن به اعتبار تجاری و حرفه‌ای بنگاه‌ها یا شرکت‌ها و یا مدیران یا صاحبان آنها شکایتی به شورای رقابت یا هیات تجدیدنظر تسلیم کرده باشد که پس از رسیدگی ثابت شود واهی بوده است، علاوه بر محکومیت به جبران خسارت به حبس از شش ماه تا دو سال یا به جزای نقدی معادل خسارت وارده یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۷۶- هر کس که به موجب این فصل مکلف به حفظ اطلاعات داخلی شرکت‌ها، بنگاه‌ها و یا سایر اشخاص شده است، آن را منتشر و یا افشا کند و یا از این اطلاعات به نفع خود یا اشخاص دیگر بهره بگیرد، حسب مورد به حبس تعزیری از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از چهل میلیون (۴۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا چهارصد میلیون (۴۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات و نیز جبران خسارات ناشی از افشا و یا انتشار اطلاعات محکوم خواهد شد.

ماده ۷۷- هر یک از اعضای شورای رقابت، اعضای هیات تجدیدنظر، روسا و کارکنان مرکز ملی رقابت و همچنین هر یک از حقوق‌بگیران آنها و اشخاص طرف قرارداد آنها و نیز هر شخص دیگری که از مقررات این قانون برای ضربه‌زدن به منافع مالی یا اعتبار تجاری و حرفه‌ای اشخاص حقیقی یا حقوقی سوءاستفاده کند، علاوه بر جبران خسارات به حبس تعزیری از سه تا پنج سال یا جزای نقدی از پنجاه میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا پانصد میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۷۸- نقض هر يك از بندهای «۱»، «۲» و «۳» ماده (۶۹) این قانون تخلف انتظامی محسوب می‌شود و مرتکب علاوه بر مجازات‌های مزبور در این قانون حسب مورد در یکی از مراجع یادشده در بند «۵» ماده (۵۶) محاکمه و مجازات خواهد شد.

ماده ۷۹- هر کس که به هر شکلی مانع از انجام تحقیقات و بازرسی ماموران و بازرسان مرکز ملی رقابت شود، به جزای نقدی از پنج میلیون (۵۰۰۰۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد و در صورت ادامه مانع‌تراشی به ازای هر روز، مبلغ يك میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال به مبلغ یاد شده اضافه خواهد شد.

ماده ۸۰- مجازات اشخاص حقوقی به شرح زیر است:

۱. در صورت ارتکاب هر يك از جرایم موضوع مواد این فصل توسط اشخاص حقوقی، مدیران آنها در زمان ارتکاب حسب مورد به مجازات مقرر در این قانون برای اشخاص حقیقی محکوم خواهند شد.

۲. چنانچه ارتکاب جرم به دست شخص حقوقی، در نتیجه تعمد یا تقصیر هر يك از حقوق‌بگیران آن انجام گیرد، علاوه بر آنچه که مشمول بند (۱) می‌شود، فرد مزبور نیز حسب مورد برابر مقررات این قانون مسوولیت کیفری خواهد داشت.

۳. چنانچه هر يك از مدیران یا حقوق‌بگیران اشخاص حقوقی ثابت کند که جرم بدون اطلاع آنان انجام گرفته یا آنان همه توان خود را برای جلوگیری از ارتکاب آن به کار برده‌اند یا بلافاصله پس از اطلاع از وقوع جرم آن را به شورای رقابت یا مراجع ذیصلاح اعلام کرده‌اند، از مجازات مربوط به آن عمل معاف خواهد شد.

تبصره: در موارد لزوم جبران خسارت، اشخاص حقوقی متضامنا با افراد یادشده در این ماده مسوول خواهند بود.

ماده ۸۱- مطالبه خسارات موضوع این قانون منوط به تقدیم دادخواست به دادگاه ذیصلاح است.

ماده ۸۲- چنانچه در خصوص جرایم مزبور در این فصل، مجازات‌های سنگین‌تری در قوانین دیگر پیش‌بینی شده باشد، مجازات‌های سنگین‌تر اعمال خواهد شد.

ماده ۸۳- به جرایم موضوع مواد (۷۳) تا (۷۹) این فصل در دادرسیها و دادگاه‌های عمومی، مطابق مقررات جاری و مقررات این قانون و خارج از نوبت رسیدگی می‌شود.

ماده ۸۴- در اجرای این قانون، ضابطان دادگستری مکلف به همکاری با شورای رقابت، هیات تجدیدنظر و مرکز ملی رقابت هستند.

ماده ۸۵- مبالغ جزای نقدی مندرج در این فصل هر سه سال يك بار متناسب با رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به‌طور رسمی اعلام می‌شود، با پیشنهاد شورای رقابت و تصویب هیات وزیران تعدیل می‌شود

فصل دهم - مواد متفرقه

ماده ۸۶ - بالاترین مقام هر يك از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۸۷ این قانون، مسوول اجرای صحیح و به موقع تکالیف مقرر شده برای آنها در این قانون می‌باشند و موظفند گزارش پیشرفت کار را هر سه ماه یکبار به شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی ارائه کند. در صورت تاخیر یا تعلل یا توقف در انجام وظایف مشخص شده در این قانون بالاترین مقام دستگاه موظف است حداکثر ظرف يك هفته فرد خاطی را به هیات تخلفات اداری معرفی کند. هیات موظف است پس از رسیدگی و احراز تخلف بندهای «ج» تا «ط» قانون رسیدگی به تخلفات اداری را نسبت به فرد خاطی اعمال کند. چنانچه علت تاخیر، تعلل یا توقف، اشکال و یا نارسایی در قانون باشد دولت موظف است ترتیبی اتخاذ کند که حداکثر ظرف دو ماه پس از تشخیص، لایحه اصلاح قانون با قید يك فوریت به مجلس شورای اسلامی تقدیم شود.

ماده ۸۷- کلیه وزارتخانه‌ها، موسسات دولتی و شرکت‌های دولتی موضوع ماده چهار قانون محاسبات عمومی کشور مصوب اول شهریور ۶۶ و همچنین کلیه دستگاه‌های اجرایی، شرکت‌های دولتی و موسسات انتفاعی وابسته به دولت که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام آنها است، از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن، سایر شرکت‌های وابسته به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آن، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه آن، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه آن، سازمان در حال تصفیه صنایع ملی ایران و شرکت‌های تابعه آن، مرکز تهیه و توزیع کالا و همچنین سهام متعلق به دستگاه‌ها، سازمانها و شرکت‌های فوق‌الذکر در شرکت‌های غیردولتی و شرکت‌های که تابع قانون خاص می‌باشند و بانک‌ها و موسسات اعتباری در فعالیتهای اقتصادی مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۸۸- کلیه آیین‌نامه‌های مورد نیاز این قانون که مرجع تهیه آن مشخص نشده است با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر ظرف مدت ۶ ماه به تصویب هیات وزیران خواهد رسید. آیین‌نامه‌های موضوع فصل سوم این قانون که مرجع تهیه آنها مشخص نشده باشد به پیشنهاد وزارت تعاون با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۸۹- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است هر ۶ ماه يك بار گزارش عملکرد اجرای این قانون را به تفکیک مواد و تبصره‌ها به مجمع تشخیص مصلحت نظام و مجلس شورای اسلامی ارائه و برای اطلاع عموم منتشر کند.

ماده ۹۰- از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر با آن نسخ می‌شود و مادام که در قوانین بعدی نسخ و یا اصلاح مواد و مقررات این قانون صریحا و با ذکر نام این قانون و ماده موردنظر قید نشود، معتبر خواهد بود.

ماده ۹۱- این قانون از شمول ماده ۱۶۱ قانون برنامه چهارم مستثنا است.